

Edini slovenski dnevnik v Zjednjeneh državah.  
Velja za vse leto - - \$3.00  
Ima nad 7000 naročnikov.

# GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The only Slovenian daily in the United States.  
Issued every day except Sundays and Holidays.

TELEFON PISARNE: 4687 CORTLANDT.

Entered as Second-Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON PISARNE: 4687 COR TLANDT.

NO. 288. — ŠTEV. 288.

NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 9, 1911. — SOBOTA, 9. GRUDNA, 1911.

VOLUME XIX. — LETNIK XIX.

## Pred veliko poroto. McNamara molča.

## Predsednikovo stališče v zadevi potnih listov.

Obtoženca sta dejala, da ničesar ne izpovesta, ako jima ne ponudijo pomiloščenja.

### M'MANIGAL PRIČA.

Zvezna velika porota je povabila mnogo delavskih voditeljev in uradnikov raznih unij.

Los Angeles, Cal., 8. dec. Ortie McManigal, ki je baje po naročilu bratov McNamara razdejal mnogo poslopij z dinamitonem, je bil danes zaslišan kot glavna priča pred zvezno poroto. Razum tega je bil zaslišan še nek mož, ki je po zagotavljanju zveznih uradnikov zelo važna priča.

Danes zvečer so govorili, da sta se McNamara odločno branila, kaj izpovedati, predno jima ne ponudijo pomiloščenja. Oba sta baje rekla, da čakata do tedaj. Najbrže ju bodo prepeljali v jetnišnico v St. Quentin.

Razprava proti zeleninskim delavcem Bendersu, Connersu in Mapleju je bila preložena. Kakor znano, so otoženi, da so skupščili z dinamitonom razdejati "Hall of Records".

Indianapolis, Ind., 8. dec. — Tako znan eksperti, katerim je naročil zvezni distriktni pravnik Miller, da naj zberejo dokaze za dinamitno preiskavo velike porote, so izdelali spis o zločinu McNamara. Spis je najobširnejši, kar jih je bilo že kdaj predloženih veliki poroti. Iz spisa je razvidno da je postal McNamara med januarjem leta 1906 do aretovanja meseca aprila 1911 "dinamitne agente" v vse države.

Napadi na raznou poslopij so bili raznomeroma slabo plačljivi. J. B. McNamara je dobil za "job" v poslopiju lista Times, \$750, to je najvišje sveto, ki je bila kedaj plačana za kako eksplozijo.

Zvezna velika porota je povabila okoli 130 delavskih voditeljev in uradnikov raznih unij kot priče, med katerimi je mnogo takih, ki so bili v zadevi bratov McNamara že velikokrat imenovani.

### Vdove ponesrečenih gasilcev preskrbujene.

Chicago, Ill., 8. dec. — 21 vdov, katerih soprigi so bili oganjegasci, in ki so izgubili življenje pri požaru Stock Yards dne 22. decembra 1910, je dobitlo danes svoj del nabrane svete \$211,000. Odbor, ki je nabiral prispevke, je namernaval denar obrestenosno naložiti in izplačevati vdovom obresti, toda sodišča so odredila, da mora ta kaj razdeliti vso sveto.

### Preprečen štrajk.

New Orleans, La., 8. dec. Vsled večnovečnega prizadevanja delavske komisarja Charlesa P. Neilla se je posrečilo poravnati nesoglasje med strojniki in uradniki Queen & Crescent zelenicne. Delave so tudi dosegli precejšnje poboljšanje plače.

## Naročite

sedaj, dokler ne poide zaloga,

## SLOVENSKO AMERIKAJSKI

# KOLEDAR ZA LETO 1912.

Vsebuje mnogo poučnih, zabavnih in zgodovinskih spisov veliko šale, svetovno kroniko za leto 1911. Nad 140 strani! Okoli 60 slik! Stane s poštino vred

### SAMO 30 CENTOV!

Naročila naslovite

## "GLAS NARODA"

82 Cortlandt Street,

ali pa:

6104 St. Clair Ave. N. E.,

New York, N. Y.

Cleveland, O.

### Bojazen v Panami.

Panami, 8. dec. Časopis "Star and Herald" tolmači danes v uvodnem članku neke politične nesrednosti, vsled katerih je prišlo dne 6. t. m. do velikih izgredov med pristashi vlade in njene opozicije. List izraža bojazen, da bodo zasedle Zdržene države deželo, aki bi se dogajali taki izgredi še v nadalje.

### Zrakoplovec ponesrečil.

Glasoviti francoski zrakoplov Peirres Vedrines je padel včeraj v Morannes iz višine 75 četrtjev. Poškodovan je tako težko, da ho

## K ZADEVI DINAMITNIH NAPADOV.



Photos by American Press Association.

Današnja slika nam kaže petorico delavskih voditeljev, ki so na ta ali oni način zapleteni v kazenski zadevi, katero preisku je zvezna glavna porota. Obsirnejše poročamo o tem na drugem mestu.

## Vzrok eksplozije na ladji "Maine".

Komisija, ki je pregledala potopljeno ladjo, je končno podala svoje poročilo.

### MNENJE IZVEDENCEV.

Glasom tega poročila je nastala eksplozija bojne ladje od zunaj.

Washington, D. C., 8. dec. — Danes je dobil predsednik Taft poročilo izvedencev, ki so bili imenovani, da doženejo vzrok razdejanja ameriške bojne ladje v havanskem pristanišču. Kakor znano, je dala eksplozija, ki se je pripetila dne 15. februarja 1898, povod ameriško-spanški vojni. Poročilo komisije naglašuje, da je bila razdejana ameriška vojna ladja vsled eksplozije od zunaj.

Tajnik vojne mornarice Meyer je izjavil danes, da bode predsednik Taft pregledal poročilo, nakar se bode obelodanili. Nek član omnenjene komisije je povedal, da poročilo ne bude nikdar v počitostih objavljeno, ampak da je bodo hranili v arhivu pomorske uprave.

### Bojazen v Panami.

Panami, 8. dec. Časopis "Star and Herald" tolmači danes v uvodnem članku neke politične nesrednosti, vsled katerih je prišlo dne 6. t. m. do velikih izgredov med pristashi vlade in njene opozicije. List izraža bojazen, da bodo zasedle Zdržene države deželo, aki bi se dogajali taki izgredi še v nadalje.

### Zrakoplovec ponesrečil.

Glasoviti francoski zrakoplov Peirres Vedrines je padel včeraj v Morannes iz višine 75 četrtjev. Poškodovan je tako težko, da ho

## Vzroki katastrofe v Triangle poslopu.

Iz izpovedb prič je razvideti, da so bila vrata v delavnicih zaklenjena.

### PANIKA MED DELAVKAMI.

Nekda delavka, zaslišana kot priča, je izpovedala, kako je mogla priti do resilne lestice.

Da so bila vrata Triangle Shirt Waist delavnice trdno zaklenjena, ko je nastal požar, katerega žrtve je postalo 146 delavk, se je izkazalo včeraj pri obravnavi proti tovarnarjem Max Blancku in Izaaku Harris. Priča Sam Bernstein s štev. 250, izčrna 4. ulica je tedaj delal v tovarni.

Izpovedal je, da je delal štiri leta za tvrdko. Na dan, ko je nastal požar, je ravno izvrnil naloženo mu delo. Ko je slišal klicati "ogenj", je hitel k vratom, katerih pa ni mogel odpreti. Med delki je že nastala panika. Nato je odšel k drugim vratom, pa tudi teh ni mogel odpreti.

Na sodnikovo vprašanje, ali so bila vrata zaklenjena, je odgovoril, da se mu zdi tako.

Na vprašanje, ali je tičal ključ v ključavnici, je odgovoril z "ne". Izpovedal je nadalje, da je tudi več drugih poizkušalo odpreti vrata, toda zman.

Več deklej, med temi Mary Eiseo s štev. 309, zap. 42, ulica, je izpovedalo pod prisego, da so bila vrata na washingtonski strani poslopa zaklenjena. Mary je tudi izjavila, da je moralna skočiti na mizo, da je prišla do okna, nakar je splezala na lestvico za silo. Ta priča toži Harris Blancka na \$5000 odškodnine, kakor tudi Joseph Brennan, katerega brat je prišel pri katastrofi ob življenju.

Tudi Brennan je pričal, da so bila vrata zaklenjena. Pleskar Dudley Cozier, 37 let star, s štev. 49, Ricker Ave., Woodside, L. I., se je včeraj zadušil v nekem dimniku hiše štev. 29 Furman Ave., Brooklyn Borough, New York. Nesrečnega so zadušili pri ujemanju poslu vha- jajoči plini.

## Strašna nesreča na Ruskem.

Pri gradnji novega železniškega mosta nad reko Volgo je poneščilo okoli 200 delavcev.

### PADLI V VODO.

Napravljeni led je podrl ogredje mosta, in valovi so odnesli razvaline in delavce.

Petrograd, Rusija, 8. dec. — Pri gradnji novega železniškega mosta nad reko Volgo je v bližini mesta Kazan se je pripetila dne zjutraj strašna nesreča. Ko je delalo okoli 200 delavcev visoko nad vodo, je naenkrat naplavljen led podrl ogredje. Napravljeni led podrl ogredje, močnih električnih žarkov razširjanje rak-rane. Bolezni same ne morejo ozdraviti, pač pa preprečiti, da po operaciji zopet ne nastopi.

Dosedaj je bila zdravniška veda napram tej strašni bolezni brez vse moči. K včerjemu se je posrečilo podaljšati življenje bolniku za kakovo leto, potem pa je bolezni redno zopet nastopal. Pri novih poizkusih je potrebno, tvořivo rak-rane temeljito odstraniti in to operativnim potom. Dr. Hart je to storil na mnogih bolnikih ter potem pustil uplivati na rano umetne bliske.

Zdravljenje raka z umetnimi bliski.

V newyorskem Skin and Cancer bolnici je dozakoval včeraj francoski zdravnik dr. de Keating Hart pred mnogimi tovarši velikansko vrednost umetnih bliskov. Francoski zdravnik zatrjuje, da prepreči uplivanje finih močnih električnih žarkov razširjanje rak-rane. Bolezni same ne morejo ozdraviti, pač pa preprečiti, da po operaciji zopet ne nastopi.

Prijetje je bila zdravniška veda napram tej strašni bolezni brez vse moči. K včerjemu se je posrečilo podaljšati življenje bolniku za kakovo leto, potem pa je bolezni redno zopet nastopal. Pri novih poizkusih je potrebno, tvořivo rak-rane temeljito odstraniti in to operativnim potom. Dr. Hart je to storil na mnogih bolnikih ter potem pustil uplivati na rano umetne bliske.

### Nezadovoljni socialisti.

Lima, O., 8. dec. — Dorbin N. Schook, katerega so izvolili pri zadnjih volitvah socialisti za župana, naj odstopi — tako vsaj zahtevajo člani socialistične stranke, ki mu predbaciajo, da ne postope po "principih stranke". Toda župan Schook noče ugoditi teht zahtev.

### V dimniku zadušil.

Pleskar Dudley Cozier, 37 let star, s štev. 49, Ricker Ave., Woodside, L. I., se je včeraj zadušil v nekem dimniku hiše štev. 29 Furman Ave., Brooklyn Borough, New York. Nesrečnega so zadušili pri ujemanju poslu vha- jajoči plini.

## Reforme na Kitajskem.

### Premirje podaljšano.

Staro znamenje Mandžu vladarstva na Kitajskem, kita, je odpravljena.

### NOVO VLADARSTVO.

Vodje revolucije so sklenili, sprejeti ustavno monarhijo, če bo de ljudstvo zadovoljno.

Peking, Kitajska, 8. dec. — Včeraj objavljeni cesarski razglas se glasi, da si morajo Kitajci odrezati kite. Shi Hzu, princ Mandžu dinastije, je sprejel po regentovem odstopu ponujeno mu mesto glavnega varuhu mladoletnega cesarja. Hzu Shi Chang se je zahvalil za sovarščino, toda prestol zahleva, da ga sprejune.

Kakor poročajo brzobjavi iz Wuchang, upajo tamošnji revolucionarji, da privede podaljšanje premirja do miru. Vodje so zadovoljni s tem, da ima ministri predsednik Yuan Shi Kai popolno moč, toda pod pogojem, da izloči člane Mandžu dinastije iz osrednje vlade. Premirje so podaljšali do 21. decembra. Prince Tao in princ Tsai Shun, brata bivšega regenta Chunja, sta prispevala vsak z enim milijonom talcev za vojaške izdatke.

Wuchang, Kitajska, 8. dec. — Dusi so proti Mandžu dinastiji in za republiko, so sklenili generali Li Yuen Heng in drugi revolucionarji vodje, sprejeti ustavno monarhijo z Yuan Shi Kaim ali kakim drugim Kitajcem, ki jih je po godu, kot vladarjem, z ustanovil in parlamentom, ako je vedno ljudstvo s tem zadovoljno. Revolucionarni vodje se prislali do tega sledila, da preprečijo nadaljnje prelivanje krvi in možnosti, da bi bila dežela razkosana.

### Zdravljenje raka z umetnimi bliski.

V newyorskem Skin and Cancer bolnici je dozakoval včeraj francoski zdravnik dr. de Keating Hart pred mnogimi tovarši velikansko vrednost umetnih bliskov. Francoski zdravnik zatrjuje, da prepreči uplivanje finih močnih električnih žarkov razširjanje rak-rane. Bolezni same ne morejo ozdraviti, pač pa preprečiti, da po operaciji zopet ne nastopi.

Rodovi upajo, tako pravi poročale nadalje, izvabiti turške izvabite strelni delave italijanskih vojnih ladij.

London, Anglija, 8. dec. — Nek vojni poročale, ki se nahaja pri turških včetih pred Tripolism, naznana, da Turki pri zadnjem spopadu, ko so zmagali Italijani, niso imeli preobčutnih izgub. Na bojnom polju je padio okoli 100 turških vojakov. Turki so se jako spremno umaknili in vzel seboj padne in ranjence.

Rodovi upajo, tako pravi poročale nadalje, izvabiti turške izv

## Vest.

V čevljarskem oddelku prisilne delavnice v Lj. je bil med redkimi kaznjene, katerim se ne bere iz obraza zločina in razbojniška narava, mož prenje starosti. Bil je priden, da je delal za tri. Njegove poteze so pričale, da se je po večetnem boju, kesanju in obnavjanju odrekli vsemu svetu, da je zatrl v sebi vse moči in nagnjen do življenja.

Pri vratih se je pokazal sluga in spregovoril s starim pažnikom par besed.

"O ne", je odgovoril pažnik, oči pa so mu začarale od veselja. "Bog ve, da on to zasluži; kako me to veseli! Toda — —", umolknil je, čez nekoliko časa pa pristavil: "vendar ne vem prav dobro — —". Naenkrat se mu je obraz stenil in pogledal je žalostno na tla:

"Ne, ne, Josip, če natančenje prevadim, to ni sreča zanj, sedaj ne več." Nato pa je zaklejal v dvorano: "St. 57 takoj k gospodu ravnatelju!"

Moz resnega obraza je pokorno vstal. Prav nič se ni čudil, da ga kliče ravnatelj, kakor da bi se to godilo vsaki dan. Mimo in udano je korakal pred slugo. Tuji star pažnik se je obrnil za njim in zmajal z glavo. "Ta je že obračunal s svetom."

St. 57 je vstopil pred ravnatelja, ki je motril jetnika s hladnim nogdom, kakor imajo navado nadzorniki sploh.

"Jakob Ursič — —", je dejal in za trenutek utihnil. St. 57 je dvignil glavo. Tega imena že ni slišal skozi deset let in dasiravno je vedel, da se je nekoč popravil zval, nuj sedaj to ime ni več mnogo povedalo. Kar je bilo v zvezi s št. 57, je v teku let polagoma umiralo in sedaj je mrtvo.

"Jakob Ursič", je ponovil ravnatelj, "ker ste se skozi vrsto let tako vrlo zadržali, vložili smo prošnjo za pomilovanje, ki ni bila brez uspeha. Upam, da bo vaše bodoče življenje delalo čast mojem trdu in skrbem, ki sem jih imel za vas."

Ravnatelj je utihnil, pričakujanje veselja vsklikal, zahvaljevanje in zatrjevanja. Toda Jakob Ursič ga je zrl njuuo in topo, kakor da ničesar razumel.

"Prosti ste, Ursič," je nadaljeval ravnatelj "in upam, da se boste obnašali zunaj dostojno."

Št. 57, sedaj zopet Jakob Ursič je malomarno pokimal, se obrnil in odšel.

Ravnatelj je začuden gledal za njim in zmajal z rameni.

"Pisite!" je narekoval tajniku Pred vratmi ravnateljeve sobe je Jakob za trenutek obstal, kakor da bi hotel zbrati svoje misli potem, da je hotel zopet proti delavnici. Toda pažnik, ki se mu je približal, ga je prikel za roko in mu rekel: "Pojdite z menoj, duhovnik želi z vami govoriti, — potem vam vrнем vašo oblike."

Duhovnik zavoda je bil še mlad človek. Pogledal je Jakoba z ljubezljivimi, usmiljenimi izražaji oči in molčal. Jakob pa je postajal vedno bolj nemiren in je sramežljivo mečkal klapo.

Duhovnik se mu je približal prikel kaznjence za roko in mu rekel:

"Pravičnost je dobila zadoščenje. Deset let ste se pokorili in obžalovali krvavo dejanje strasti. Sedaj je dobro, da ste proti Stvarnik hoče, da vsak živi, kar ga je namenil. Bog hoče, da posameznik živi za splošno karjino, ne, da po storjenih pregrah obupava in sam ugasi iskro, ki jo je vžgala v njegovem sreču, božja usmiljenost. Pojdite v svet in ne pozabite nikdar, kaj ste storili, pomislite pa tudi to, da vam je na prostoto dano, da sami sebe odkupite s tem, da vedno pomislite, da ste same človek."

Jakob se je spočetka obnašal kakor da ga ne bi nič brigalo: polagoma pa je začel umevati, kaj duhovnik govoril in zakaj se gre. Naenkrat pa se ga je lotil obup in nepopisan strah. Spustil je kapo na tla in tako prestrašen zrl duhovnika, da ga je ta vprašal: "Ljubi mož, kaj vam je?"

"Ne ven, ne ven! Pustite me tukaj! Nočem misliš na ono. Za Boga vas prosim, ne ven!"

Pokleknil je in prosil s sklenjenimi rokami.

Mladi duhovnik se je prestrašil, ko je videl tako potretga klečati pred seboj. Ljubezljivo ga je prikel za roko in ga posadil na stol.

"Ljubi prijatelj!", mu je reklo potem mirno, "kakor sem slišal imate nekaj premoženja. Preselite se v kako večje mesto, kjer bo le policija znala za vašo preteklost. Da pa vas ona ne bo nadle-

govala, za to bom že jaz preskrbel. Ureditate si delavnico ali malo prodajalno, kakor že hočete. Nič vas ne oviral, da boste mirno in vdano prenašali, kar vate. Med pridnim delom se boste počasi zopet prilagodili življenu."

Tiho je poslušal Jakob, iz oči pa mu je že vedno seval strahl. Ves izmučen je reklo naposled:

"Med svetom ne opravim nič več. Ne čutim več v sebi moči, ki bi moral imeti, ako bi mogel in hotel koristiti bližnjemu. — Ko je takrat žena ležala pred menom in se ji je srčna kri razlivala po prsih in je z vsakim trenutkom bolj bledel njen ljubezljivi obraz, takrat sem tudi jaz prenehel živjeti. Zame je bila sama še kazenska pokora do konec življenga. To je bila še velika milost zame, da mi je vsele bolčeine otrpljeno sreča da sem postal top in gluh za vse na svetu. Sedaj zopet obujate, kar sem že skoro pozabil. Vem, da mislite dobro, toda jaz ne prenemam več življenga. Vzemite moj denar in ga razdelite med revere ali obrnite ga, kakor hočete, menite pa pustite tukaj, da kram čevljave dalje in ne budite me nikdar več."

Z usmiljenjem je gledal duhovnik na nesrečno, ki je z enim samim hipnim in nepremišljenim dejanjem ugonobil dvoje življenu.

"Poskusite, saj bo šlo, saj morati. Dolžnosti bodo dale vsečemu življenu drugačno obliko in snov, čeprav se vam zdi zdaj, ko vnoči stopate v življenu, to nemogoče. Delajte sami dobro, kolikor vam dopuščajo raznere. Videli boste da bo našlo mir vaše sreče, ko bo ste pomagali svojemu bližnjemu in sicer boljši mir in boljša tolažba, kakor mislite, da jo uživate tukaj v obupu."

Toda tudi te besede niso Jakobova potolažila. Nemirno je zmajal z glavo in nikdo ne bi mogel misliti, da laže ali da se hlini, ko je reklo: "To mi ne pomaga nič več, za mojo vest je tu najboljše."

"Samo poskusite, Jakob, boste videli, da bo šlo." Podal mu je roko. "Pojdite v Trst, Jakob; tu imam naslov neke prijazne stare vdove. Pri njej boste lahko stanovali, dokler nobeden hoteli. Ipite, Bog vas bo spremiljal. Skažite se pravega moža in pomislite, da morate na vsem človeštvu popraviti, kar ste zagresili."

Čez dve uri se je že peljal Jakob proti Trstu.

Trdo je sklenil, da se z vsemi močmi zopet oprime življenu. Pri vodi, katero mu je duhovnik priporočil, ni mogel dolgo ostati ker je imela premalo prostora.

Sam si je najel pripravno stanovanje, je uredil in okrasil z vsem kar je potreba čevljaru. Komaj pa je vse uredil in se je vse del na svoj trinoc, da bi se lotil dela odpovedala sta mu duša in telo. Ni mogel. Vse ga je razburjalo, okolina in samota in zavedanje da mu je na prostoto dano, da dela ali počiva. Konec je bil miru in tiste brezbržnosti, ki si jo je pridobil v teku let v zaporu. Vse orodje, kladivo, kopita, nož, vse ga je spominjalo. Ko je bilo dovršeno ono grozno dejanje, ostalo mu je samo mala tolažba, da se bo pokoril celo življenu. Saj se je sam obožil umora, toda s tem niso bili sodniki zadovoljni. Obsodili so ga radi uboja.

Ko je pred njim umirala žena, ki mu je bila vse, mu je tito šepevala: "Sama ne vem, kaj me je tako vleklo k drugemu. Slabe sem, toda ljudi sem samo tebe!"

Leta in leta ni videl drugega kakor čevljarsko orodje v prisilni delavnici, sedaj pa je zopet viden svojo ženo in zelo se mu je, kakor bi se zgodilo šele včeraj. Nenomoma si je vse drugače uredil, kakor je bilo takrat, toda kljub temu mu je stajala preteklosa vsak dan bolj jasno pred očmi. Ne da se povedati, kako je trepel Jakob. Sam sebi je prigovarjal, da še nikakor ne smi biti konec njegove kazni, in v resnici si je želel nazaj one mirne samote in brezbržnosti v prisilni delavnici.

Zivel je kakor čudak. Sosedje so stikal glave in si šepetal na nihes: vse so ga obsojali, nicesar dobrega niso vedeli o njem. Celo boste, kateremu je usilil večjo vsoto denarja, celo berač ga je opazoval sumljivo in se hitel kričati, ko je odhajal.

Neko jutro je bilo v hiši, v kateri je stanoval, vse pokone. Za izurjenim psom, ki je sledil tata, so se prikazali detekti in policija. Pred vratmi, kjer je stanoval Jakob, se je pes ustavil in je začel lajati. Jakob je odpel in v sobo so stopili uradniki in pes.

Sosedje so si pomežikovali. Prišla je tudi revica, kateri je dal

## Smrt leva.

Napoleona Bonaparte je začel bolehati že prvo leto po svojem izgonu na otok sv. Helene. Po otoku se vlačijo goste megle, dež je nekaj vsakdanjega, pogosto buče viharni vetrovi, a naenkrat napoč spet tropična vročina. Prostor, kjer se je cesar Napoleon sprejel, je bil odmerjen in obdan s stražami: na otoku ga je stražilo 1500 mož in v pristanišču samem je bilo zasidrano šest bojni ladij. Na Angleškem so se vedno tresli od strahu, da ne po begne Napoleon tudi z one samotne skale sv. Helene in se ne vrne v Evropo. Zato je dobil poveljniki otoka Hudson Lowe ukaz, da naj Napoleonova kaj najstrožje čuva. In Hudson Lowe je spolnile Napoleonova nič načrta dovoliti kratke vožnje po morju, mrtvega Napoleona pa je dal v vojaških časih prenesti na ladjo in odpeljati v Evropo; pričovedujejo, da so s potoma navrastli mrljču nohtje na nogah in na rokah, da je celo brada pogonila.

Pet let je bolehal Napoleon vsled želodčnega raka — Napoleon, ki je zmožno jedel in kačega nič ne videl piganega. Hudson Lowe, guverner otoka je smatral Napoleonovo bolezen za prevaro, za stvar, ki je državi nevarna, kajti Napoleon v izgnanstvu in povrh še bolan, bi mogel vzbudit simpatije v Evropi in pri ostankih svoje stare velike armade — in to bi bilo nevarno.

Leta 1818. je preiskoval Napoleon angleški ponorski kirurg Edward Kurpinsky, 19 let star, in Marriar Run, Pa., sta priznala danes policija, da sta dne 14. novembra v družbi z 29letnim Williamom Robertsonom pritrtila verigo na progo Lehigh Valley železnice, de bi skočil osebni vlak s tira in da bi oropali 300 potnikov. Premogar Evan M. Vans je slučajno videl verigo in tako preprečil nesrečo.

Pet let je bolehal Napoleon vsled želodčnega raka — Napoleon, ki je zmožno jedel in kačega nič ne videl piganega. Hudson Lowe je dobitil napravljeno napoved smrti.

Hudson Lowe ni verjel in je O'Meara kaznal; vzel mu je službo in ga postavljal nazaj v Evropo. Napoleonova je preiskoval O'Meara naslednik, dr. Stokoe, ki je dejal guvernerju otoka: "Prav žal mi je, da bo to ravno smrt, ki bo dokazala, da je bil Napoleon na smrt bolan." Za to pravilno diagnozo je dobil dr. Stokoe slabu placičo: postavili so ga pred vojaško sodiščo, vzel so mu vojaško dostopajstvo in so ga zbrisali z zapiska britske mornarice, ker "je skušal vzbudit sum da je general Napoleon resno bolan".

Napoleon, kateremu se je bolzen vedno slabšala, so poklicali zdravnik Corsican Antonmarčij, ki je prišel koncem leta 1819 na sv. Helene. Star je bil 39 let, toda bil je zelo lahkomisljen in površen. Antonmarčij Napoleonu ni mogel pomagati, to ni čudno, saj more celo moderna kirurgija želodčni rak redkorakt ozdraviti. Ker pa ni hotel Antonmarčij sam nositi odgovornosti, mu je na njegove vede prenošen Hudson Lowe pridejal angleškega zdravnika dr. Arnotta.

Dne 17. marca 1821. je bil cesar vsled vednega bluvanja tako slab, da se je moral vleči v posteljo. Lice je bilo mrtvaško in dolga brada je delala obraz še bledejši. Dr. Arnott, ki je vedel, kaj se je zgodilo njegovemu prednemu O'Mearju in Stokoeju, je pa slike Napoleonovo bolezen le kot oslabelost, ki bo kmalu minila, kot bolehnost, ki ni nevarna, češ, da trije generali samo radi slabega prebavljajo. Hudson Lowe, ki je sumil v Napoleonovi bolezni zvijačo, je ukazal stražo podvojiti, dasi je Napoleon dne 17. aprila sam o sebi z ozirom na stražo dejal: "Če bi tekla mimo mene, bi me njenja sapa prevrnila."

Napoleona so moči hitro zapuščale, kot je pozneje sekirjanje dokazalo, da je imel Napoleon že vesel želodčnega razjedena od raka. Dr. Arnott je pa vedno samo referiral, da je general slaboten, in nič ne uživa: dne 27. aprila pa ni mogel vedr drugega, kot da je napisal: "Slabo se mu godi." Skliceval se je njeni smerti krov le on. Njegova vest ni prej mirovala, da se je prijavil sodišču in umor prevzel našte. Če preberete zapisnik njegove obraznavne, boste videli, da je na vsa vprašanja in očitanja — — —

Ravnatelj si je pulil brado. "Toda kaj pa ona tativna — — —" Tudi biserov ni on ukradel. Mogiče je, da je tat dan poprej Jakobu ukral čevljive, katere je imel obute, ko je royal, samo da je napelj policijo na napačno sled. Verjemite mi, Jakob je bil nedolžen. Kar je izpovedal zadnjuro, to verjamem."

"Tudi jaz." je odvrel ravnatelj: vstal je in ponudil duhovniški kuropko: "Ljudi spoznati je pa težko" je reklo resno. "zato bodo v bodoče zopet skupno delovali, kajne?"

Napoleona so moči hitro zapuščale, kot je pozneje sekirjanje dokazalo, da je imel Napoleon že vesel želodčnega razjedena od raka. Dr. Arnott je pa vedno samo referiral, da je general slaboten, in nič ne uživa: dne 27. aprila pa ni mogel vedr drugega, kot da je napisal: "Slabo se mu godi." Skliceval se je njeni smerti krov le on. Njegova vest ni prej mirovala, da se je prijavil sodišču in umor prevzel našte. Če preberete zapisnik njegove obraznavne, boste videli, da je na vsa vprašanja in očitanja — — —

Ravnatelj si je pulil brado. "Toda kaj pa ona tativna — — —" Tudi biserov ni on ukradel. Mogiče je, da je tat dan poprej Jakobu ukral čevljive, katere je imel obute, ko je royal, samo da je napelj policijo na napačno sled. Verjemite mi, Jakob je bil nedolžen. Kar je izpovedal zadnjuro, to verjamem."

"Tudi jaz." je odvrel ravnatelj: vstal je in ponudil duhovniški kuropko: "Ljudi spoznati je pa težko" je reklo resno. "zato bodo v bodoče zopet skupno delovali, kajne?"

Napoleona so moči hitro zapuščale, kot je pozneje sekirjanje dokazalo, da je imel Napoleon že vesel želodčnega razjedena od raka. Dr. Arnott je pa vedno samo referiral, da je general slaboten, in nič ne uživa: dne 27. aprila pa ni mogel vedr drugega, kot da je napisal: "Slabo se mu godi." Skliceval se je njeni smerti krov le on. Njegova vest ni prej mirovala, da se je prijavil sodišču in umor prevzel našte. Če preberete zapisnik njegove obraznavne, boste videli, da je na vsa vprašanja in očitanja — — —

Napoleona so moči hitro zapuščale, kot je pozneje sekirjanje dokazalo, da je imel Napoleon že vesel želodčnega razjedena od raka. Dr. Arnott je pa vedno samo referiral, da je general slaboten, in nič ne uživa: dne 27. aprila pa ni mogel vedr drugega, kot da je napisal: "Slabo se mu godi." Skliceval se je njeni smerti krov le on. Njegova vest ni prej mirovala, da se je prijavil sodišču in umor prevzel našte. Če preberete zapisnik njegove obraznavne, boste videli, da je na vsa vprašanja in očitanja — — —

Napoleona so moči hitro zapuščale, kot je pozneje sekirjanje dokazalo, da je imel Napoleon že vesel želodčnega razjedena od raka. Dr. Arnott je pa vedno samo referiral, da je general slaboten, in nič ne uživa: dne 27. aprila pa ni mogel vedr drugega, kot da je napisal: "Slabo se mu godi." Skliceval se je njeni smerti krov le on. Njegova vest ni prej mirovala, da se je prijavil sodišču in umor prevzel našte. Če preberete zapisnik njegove obraznavne, boste videli, da je na vsa vprašanja in očitanja — — —

Napoleona so moči hitro zapuščale, kot je pozneje sekirjanje dokazalo, da je imel Napoleon že vesel želodčnega razjedena od raka. Dr. Arnott je pa vedno samo referiral, da je general slaboten, in nič ne uživa: dne 27. aprila pa ni mogel vedr drugega, kot da je napisal: "Slabo se mu godi." Skliceval se je njeni smerti krov le on. Njegova vest ni prej mirovala

## Slučaj gospoda Srb.

Ceško spisal Spectator.

—

Srb je bil nadkomisar I. razreda. Bil je prvi za predstojnikom. V plačilnem redu mu je sledil nadkomisar II. razreda dr. Schuetz. Prvi po redu za njim pa je bil podkomisar I. razreda dr. Fiala in za njim spet podkomisar II. razreda Eichler. Mesto med tem je bilo izpolnjeno z dobro rejenim komisarom Jakoubkom. Potem je prišel po vrsti konecijent Ewald in konceptni praktikant dr. Prudil. Ta lestvica, na kateri so stali prvoimenovani zgoraj in potem imenovani spodaj, je tvorila slavni urad.

Na svetu je že tako urejeno, da vsak skriva v svojem sredu kako željo. Vsak izmed gori navedenih je imel eno obeo in eno posebno željo. Oběa in vsem skupna želja je izvirala iz pradavnega čustva, katero ima oni, ki stoji v uradu na nižji stopinji proti onemu, ki stoji višje, pravzaprav nič drugega, kot nedolžna želja zvedeti datum pogreba onega, ki stoji na uradni lestvici za klin višje. Če kdo hrepenu skozi deset let in še dalje po radostih za eno stopinjo višje stoječega souradnika, ni čudno, da njegovo srce o-kameni in da se njegov znajec očividno poslabša. Njegove želje gleda višjih souradnikov plavajo vedno okoli kuge, kolere, vojske, raznih epidemij in drugih takih slučajev.

Izven te obče želje po avanziranju je imel še vsak posebno željo, ki je misil, da mu jo bo poslano izpolnilo.

Nadkomisar II. razreda dr. Schuetz je hrepelen po tem, da bi se mogel preseliti v Višovje v Prago in si kupiti novo pohištvo. Podkomisar I. razreda dr. Fiala si je želel oženiti se s svojo gospodinjo in si nabaviti domača gallerijo slik. Podkomisar II. razreda Eichler je imel dopadenje nad moderno obleko in želel si je preživeti sezono v Francovki, kopelji, ker je čul, da prihaja tajak krasne dame. Komisar Jabourek je bil ravnik operiran in si je želel imeti žalo pristnih poljskih likerov in bernardinskega psa. Konecijent Ewald si je hotel nabaviti motocikel za vožnjo od vinogradne vodarne do urada in kupiti lakaste čevlje, in brezplačni praktikant dr. Prudil pa je hrepelen po užitku privoščiti si vožnjo v avtomobilu in večerjati "Pri črnem konju" ravno pri oni mizi, kjer sedi navadno njegov predstojnik.

Samo gospod Srb je krasno caroval nad vso točnoščjo. Njegova življenje je potekalo kot staromeščanska gledališka igra z nešteto dejanji. Njegova edina strast in obenem upanje njegovih uradnikov je bilo popotovanje v goratih deželah, plezanje na visoke gore. Leto za letom je odpotoval v alpske dežele in se je čvrsto kot orel popenjal na strme planinske stene. In vedno se je vračal zdrav in čil in je takoj postavljaj potrežljivost svojih uradnikov na vedno bolj krute skušnje. Zdole se je, da je cepljen proti negli, snežnim plazom in strmoglavljenjem s hribov, tako da se je v pisanah že pripovedovala o njem legendi, da je neusmrten.

Nekega dne pa se je odločeno pokazalo, da so vse te trditve nicede. Isteča dne se je brala namreč v časopisih dnevna vest: "Včeraj je v damickih gorah Užasa padel globoko breznočno tisoč metrov turist, ki je brez vodnika plezel po gorah. Njegova truplo je bilo tako razmesarjeno, da se ni dalo nicesar razločiti. Po večurnem iskanju so našli v njegovi oblike papirje, vslēd katerih se je dala določiti identiteta te osebe. Doganalno se je, da je to Srb, namestnik predstojnika X urada v Pragi. Že na gimnaziji je bil znan kot priden dijak, posebno se je odlikoval v lepotisju in zunanji obliki del. Bil je vzor zvestega uradnika, ki bi bil gotov še 50 let zvesto državi služil. Ne zapušča nikake rodbine, marveč samo časten spomin."

Cel urad je bil mrzlično razburjen. Zaradi pogledi po avanziranju hrepencih uradnikov so pričeli proti lažnjivemu sožalju, ki so ga izražale usta. Vendar enkrat!

Tehenski ostanki ponesrečenea, na katere ni nihče reflektiral, so se pokopal na lieu nesreče, in vse je zopet šlo staro pot.

V kratkem času je dobil vsak izmed nadpolnih gospodov velik uradni ovitek in v njem imenovan dekret. Še prije pa jim je davna oblast predpisala uslužbeno

takso. Ker je bila obča želja sedaj izpolnjena, je hitel vsakateri izmed njih izpolniti svojo zasebno željo. Nadkomisar prvega razreda se je preselil iz Viševje na Riegrave nabrežje in si je naročil pri Krumlovskem pohištvo, kakršno je odgovarjalo njegovemu sedanjemu dostojanstvu. Tudi steklenica posebno mešane "orehovke" ni nikoli manjkala v tajem predušu poleg uradnih aktov. Nadkomisar prvega razreda, dr. Fiala, je padel ginjen v objem svoje gospodinje: "Fani, sedaj se poroči; pa, poklici otroke!" In par dni pozneje je bila poroka. Podkomisar prvega razreda Eichler si je naročil sedem krasnih modernih televinkov: prvi je bil siv vtkani, rdečimi jagodami, drugi in tretji jasno moder v vijoličastimi, ozir, temno črnimi tapetnimi vzorci, četrti je bil zelen s temnimi figovimi peresi, peti snežnobel z rožnatimi in steklenimi kroglijami mesto gumbov, šesti iz temnorjavega baržuna brez gumbov, sedmi rumen kot rumenjak z vezenimi piščanci in mesto gumbov so bili trakovki. Izven tega si je naročil mičen neglige za Francovko kopališče.

Komisar Jakoubek si je zadovoljno mel roke in si kupil mlado bernardinsko pse, kateremu je dal ime enega izmed malo priljubljenih kolegov iz sosedne pisarne.

Kratko in malo, radostno je potekal čas kot na perotih vetra.

Sedanji namestnik predstojnika, nadkomisar prvega razreda Schuetz, je ravno sedel v udobjenem naslonjaču, poleg njega je stal naslonjen ob pisalno mizo nadkomisar drugega razreda dr. Fiala, s katerim sta se pogovarjala o uradnih in zasebnih zadevah. Med drugim je dejal nadkomisar prvega razreda ter zvito z očimi mežikal: "Danes je ravno pet tednov, odkar je odšel na dopust ubogi Srb. Tako čil in zdrav. Kar verjeti ne morem. Zdi se mi, kot da bi moral vsak trenotek priti in se javiti v službo, kratko in suhoperanno, kot je že pač bila njegova narava. Resnično, kar želel bi si to."

Ni se sicer zadušil vsled svoje lastne laži, ali vrata so se odprla in vstopil je gospod — Srb. Lepo rujavo ožgan, z brado od solnca pobeleno se je priklonil kratko in suhoperanno, kot je bila že njegova narava, ter dejal: "Dober dan, gospodje!" Obadvaj sta kar skopnica začudenja, Schuetz je celo zaščetal: "Bog se usmilil ubožu duše..."

"Gospod Srb pa je dobrohotno nadaljeval: "Ugibajte, gospoda, kje sem preživel dopust?"

Oba gospoda nadkomisarja sta kar lovljajo sapo.

"V Egiptu!" He, he, he, to mi slabo, kaj?"

Toda gospod nadkomisar, vi ste se vendar ponesrečili v gorah, je zajecjal dr. Fiala v brezupni zmednosti.

"Kaaaj?" je vzkliknil začudeno gospod Srb, "prosim, pojasnite mi to natančneje!"

Težko dihajoč in jecljajoč je pojasnjeval dr. Fiala potrebitno, ko si je med tem Schuetz brisal s čela mrzel pot.

Gospod Srb je zagnal meketajoč smeh. "Izhorno, odlično, he, he, he!" Ko se je umiril, je pripovedoval gospodoma, ki sta z odprtima ušti poslušala, kako se je dogodil ta slučaj: "Tako-le je bilo. V Chamouniseu sem srečal tujea, ki je prihajal naravnost iz Egipta. Popisoval mi je Egipt v blestecih barvah. Tako sem se odločil, da potujem tja. Zamenjava sva oblike, nakupil sem za pot potrebne predmete in čez tri dni sem bil na širim morju. Sele pozneje sem opazil, da sem pozabil v izmenjanju sukuji svoje dokumente. Revez se je posrečil in je bil mesto mene pokopan. To pa je vendar sitno. Morda pa ni moj prostor že zaseden?"

"Da," sta zamrinala oba z mrtvaškim glasom.

"Tako-o-o!" je odgovoril gospod Srb in njegovo lice se je za en meter podaljšalo. Obupna skrb se mu je razila po duši in skokoma je dirjal k predstojniku. Ta je izjavil, da ni kompetenten. Hite je tedaj na nadzorni urad. Tam so krčili ramena.

"Pardon, glasom listin ste mrtvi. Vaš oseben pojav tukaj ne more ničesar spremeniti na stvari."

Gospod Srb je hodil od urada k uradu kod blodna zvezda. Spisi se so predložili ministerstvu.

Nova avanziranja so med tem obupali. Schuetz je prodal pohištvo za piščak lešnik in se zopet preselil v Viševje v Rusko ulico, dr. Fiala se je dal ločiti od zene, televinkov gospoda Eichlerja so romali k starinarju, gospod Jakou-

Paterson in Driver odpotujejo v prihodnjih dneh z novo konstrukcijo na ime Srb, gospod Ewald je vrnil firmi motorecykl z izgubo 50 krov.

V ministrstvu so si pa belili glave vsled tega težkega slučaja. Gosp. Srb je sicer poveril svoj slučaj klubom Kramara in Klofača, toda zaman je čakal, da bo zopet poklican v službo, in slednji je umrl v bedi, gladu in obupu ravno istega dne, ko je akt, ki se je natočil njegovega slučaja, dosegel tisoč polo. Kajti za slučaj Srbu ni bilo nikakega uradnega kopita.

—

## BELA BARVA V LETOŠNJI ZIMSKI MODI.

—

Letošnja zimska moda daje prednost zlasti beli barvi. Za lepo in vedro vreme se predpisujejo izključno beli kostumi s črnimi klobuk in črnim krznom. Tudi bele čevlje se bo to zimo nosilo. in sicer ob grdem vremenu s črnim robom in s črno peto. Zadrge se ne nosijo več sredi čevljiva marvev ob strani. Francoske pete so popolnoma izginile iz mode, pač pa se nosijo amerikanske, ki so zelo visoke, gori široke, spodaj ozke.

## JUŽNOAFRIŠKA ZRAČNA POSTA.

—

Južna Afrika bo v kratkem času imela prvo redno zračno pošto, ki bo služila praktičnemu nameščanju. Zveza med obema največjimi trgovskimi krajevema, med Kapstadtom in Johannesburgom, je izredno težavna. Osebni vlaki, ki vozijo pošto, rabijo nič manj kot 48 ur, da prevozi 1600 kilometrov oddaljenosti med obema mestoma. Impresarij Graham Whites in oba spremna aviatika

Krvava noč v Ljubljani, — 40  
Krvava osveta, — 15  
Lažnjivi Kljukce, — 20  
Leban, sto beril, — 20  
Lepa naša domovina, — 20  
Ljubezen in maščevanje, 102  
Kraljčičin nečak, — 20  
Maximiljan I., cesar Mehikiški, — 20  
Mali vseznalec, — 20  
Mali vitez, — 150  
Marija hči polkova, — 20  
Močni baron Raybar, — 20  
Materina žrtev, — 40  
May: Eri, — 20  
Miklova Zala, — 30  
Mir božji, — 70  
Mirko Poštenjakovič, — 20  
Mladi samotar, — 15  
Minarjev Janez, — 35  
Mučeniki, elegantno vezan, — 1  
Na indijskih otokih, — 25  
Najdenček, — 20  
Na križni potih, — 35  
Na preriji, — 20  
Naseljenci, — 20  
Naselnikova hči, — 20  
Na valovih južnega morja, — 15  
Nauvodilo za spisovanje raznih pism, — 75  
Nedolžnost preganjanja in poveličana, — 20  
Ne kliči vraka, burka, — 25  
Nezgoda na Palavanu, — 20  
Ob tihih večerih, — 80  
Ob zori, — 50  
O jetiki, — 15  
Odkritje Amerike, — 60  
Parvila, — 20  
Pariski zlatar, — 20  
Petrosini, — 25  
Potovanje v Liliput, — 20  
Poslednji Mehikanec, — 20  
Požigalec, — 20  
Potop, zgodovinski roman, — 150  
Pravila dostojniosti, — 20  
Pravljice Mayer, — 20  
Pred nevihto, — 30  
Prihajač, — 25  
Pregovori, prilike, reki, — 25  
Pri severnih Slovanih, — 20  
Pri telefonu, — 25  
Pri Vrhčevem Grogi, — 20  
Princ Evgen Savojski, — 20  
Prokleta - - -, 8 zvezkov, — 150  
Prst božji, — 20  
Pod turškim jarmom, — 20  
Punčika, — 20  
Revolucija na Portugalskem, — 25  
Ribičev sin, — 15  
Rinaldo Rinaldini, — 25  
Rokovnjači, narodna igra, — 35  
Roparsko živiljenje, — 20  
Senila, — 15  
Simon Gregorčič, živiljenje-pis, — 40  
Sita, mala Hindostanka, — 20  
Skozi širno Indijo, — 25  
Slovenski šaljivec, 2 zvezka po, — 20  
Slovenske legende, — 30  
Spilmanove pripovesti: 1. zv. Ljubite svoje sovražnike, — 15  
2. " Maron, krščanski doček, — 15

3. " Marijina otroka, — 15  
4. " Praški judek, — 15  
5. " Ujetnik morskega roparja, — 20  
6. " Arumugam, sin indijskega kneza, — 20  
Kraljčičin nečak, — 20  
Zvesti sin, — 15  
11. " Rdeča in bela vrtnica, — 15  
12. " Korejska brata, — 20  
13. " Bog in zmaga, — 20  
14. " Prišega" huronskega glavarja, — 20  
Angelj sužnjev, — 15  
Zlatokop, — 20  
V Ljubljano jo dajmo, — 20  
Brat Sokol, — 20  
Dve tašči, — 20  
Bratranec, — 20  
Nemški ne znajo, — 20  
Putifarka, — 20  
Doktor Hribar, — 20  
Pot do sreca, — 20  
V medenih dneh, — 20  
Raztresence, — 20  
Medved, smubač, — 20  
Idealna tašča, — 20  
Starinarica, — 20  
Prvi ples, — 20

## TALIJA:

Cigan, — 40  
Revček Andrejček, — 40  
Zupanova Micka, — 20  
V Ljubljano jo dajmo, — 30  
Zemljevid Avstro-Ogrske, — 10  
Zemljevid Kranjske dežele, — 10  
Zemljevid Kranjske dežele, — 10  
Zemljevid Evrope, — 25  
Zemljevid Združenih držav, — 25  
Zemljevid Gorenjske z novo bohinjsko in tržiško železnicico, — 25

## AZGLEDNICE:

Newyorské, s evetičami, humporistične, božične, novoljetne in velikonočne po 03  
ducat po 30  
Razne svete podobe po 05  
ducat  
Album mesta New York s krasnimi slikami mesta, — 35  
OPOMBA: Naročilom je prilожiti denarno vrednost, bodisi v gotovini, poštni nakaznici ali poštnih znamkah. Poštnina je pri vseh teh cenah že vracenana.

Phone 246.

## FRANK PETKOVSEK, javni notar — Notary Public, 718-720 Market St., WAUKESHA, ILL.

PRODAJA fina vina, najbolje žganje teizvirstne smotke — patentovana zdrobla vila.

PRODAJA vožne listke vseh prekomorskih črt.

POŠILJA denar v star kraj zanesljivo in pošteno.

UPRAVLJA vse v notarski poseljoča dela.

Zastopnik "GLAS NARODA", 82 Cortlandt St., New York.

## Največ denarja

### iz Amerike

nalaga se v



## MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI

v Ljubljani v Prešernovi ulici št. 3, Kranjsko.

Denarni promet koncem leta 1910 je znašal nad . . . 564 milijonov kron  
Hranilnih vlog nad 40 milijonov kron.

Sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po

4 1/4 %

brez odbitka.  
Nezdignjene ob

**"GLAS NARODA"**

(Slovene Daily.)  
Owned and published by the  
**Slovene Publishing Co.**  
(a corporation.)

FRANK SAKSER, President.  
JANKO PLESKO, Secretary.  
LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of business of the corporation and  
addresses of above officers: 82 Cortlandt  
Street, Borough of Manhattan, New York  
City, N. Y.

Za celo leto velja list za Ameriko in  
Canado. . . . . \$3.00  
" pol leta . . . . . 1.50  
" leto za mesto New York . . . . . 4.00  
" pol leta za mesto New York . . . . . 2.00  
" Evropa za vse leto . . . . . 4.50  
" " pol leta . . . . . 2.50  
" " četr leta . . . . . 1.75

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan iz  
vsemnajstih nedelj in praznikov.

**"GLAS NARODA"**  
("Voice of the People")  
issued every day, except Sundays and  
Holidays.  
Subscription yearly \$3.00.

Advertisements on agreement.

Dopisno brez podpisa in osebnosti se ne  
dosepi.

Danar naj se blagovoli pošljati po  
Money Order.

Pri spremembah kraja naročnikov  
prosim, da se name tudi prejmejo  
blivljace naznani, da hitreje najde-  
mo naslovnika.

Dopisom in pošljitvam naredite ta na-  
slov:

**"GLAS NARODA"**  
82 Cortlandt St., New York City.  
Telefon 4487 Cortlandt.



## Koncem tedna.

Premnogo jih je, ki se prepozno priprajo o resničnosti reka: "Varuj se svojih prijateljev, kajti sovražnikov se lažje obrani."

Lepa beseda najde lepo mesto, grda pa se lepše!

Mnogo ljudij je le zato tako težko spoznati, ker skrivajo svoje pravo mnjenje za krimko.

Trustnega velika ni težko pripraviti do tega, da priča, toda bi se domnil kakih važnih stvari, ga ne more nikdo prisiliti.

V Iovi se hoče dati ločiti nek mož, ker ga je udarila žena po glavi s steklenico, iz katere je prej izplila žganje. Zadnje ga je našlo najbolj ujezilo.

Novi može, nova imena pri Standard Oil trustu: levijo se ka-kor kače...

Tudi Mehikanci so prišli sedaj do spoznanja, in z njimi ves svet, da pride redkodaj kaj boljšega.

Iz "World": "To priznanje je bila najhujša bomba, katero je šed kaj spravil McNamara do eksplozije..."

Triletna deklacija je pri poizkušu, rešiti punčko iz plamen v peči, izgubila življenje — kar se pri otrocih mnogo redkeje zgodi, kaj pri odraslih možeh, ki izgubijo čestotek radi kake punčke premoženje, čast in življenje...

V sili in obupu za eksistenco prisjope Perzijci pomoči pri nas! Reveži! Strašno naivni so, ko misljijo, da bodo veliki pomagali pritlikave proti velikemu!

Naloga organizovanih delavcev je sedaj, da izbrišejo občemnjenje, kajki bili zadovoljni z zločinskim čini bratov MeNamarov, dokler niso bili le-ti razkriti. Ako se jim to posreči, težko, da bi jim priznanje kaj škodovalo.

V Mason City, Iowa, so izpili porotniki pri neki prohibiciji obravnavi dokaze, steklenico žganja in steklenico pive. Pri tem seveda niso nameravali drugega, kaj spraviti škodljivo pijačo iz sveta.

Lovska sezona, ki se je končala s 30. novembrom, ni stala nič manj kakor 101 človeških življenj. To je naša "mala vojna"!

Nek nemški profesor je izračunal, da se zemlja po letu 5231 ne bude več vrtila okoli svoje osi. Toda koleški v nekaterih protosorskih glavah se bodo še vedno vrtili naprej!

Kratko vprašanje: ali bodo po-sbeni odbori neke organizacije, ki je razpisala \$7500 nagrade za o-

nega, ki iznajde napadalec na poslopje lista "Times" v Los Angeles, Cal., izplačala to sveto detektivu Burnsu?

Skupna konferenca med delo-dajalcem in delavec v Los Angeles: "da se odstrani tam vladajoče sovraštvo med tema razredoma." Stara povest o dveh čifutih, ki se spravila nekega praznika. Ko gresta zvečer iz svetišča, prvi priča: "Želim ti to, kar ti meni želiš!" Nakar ga drugi jezno za-vrne: "Ali že spet začenjaš?"

V kongresu zahtevajo nekateri poslanici, da naj naša vlada razveljavlja pogodbo z Rusijo iz leta 1832, "ako le-ta ne pripozna potni listov ameriških židovskih državljanov. Najprej omenimo, da bi imela vsled razveljavljanja pogodbe Rusija prav malo škode, aki bi jo sploh imela. Sedaj pride prav neko drugo, važnejše vprašanje: v azijski Rusiji je več desetstočetov Kitajcev, ki so ruski državljanji. Po naši ustavni Mongolci — h katerim prištevamo Kitajce — nikakor ne pri-puste v dočelo. Kaj bi pa bilo, aki bi dala Rusija svojim mongolskim državljanom potne liste, in da bi potem ti Kitajci prihajali kot ruski državljanji v našo deželo? Ali so politiki, ki se s tako vnuco vzamejo za ameri-kanske čifute, pozabili na to?

Dopisom in pošljitvam naredite ta na-slov:

**"GLAS NARODA"**  
82 Cortlandt St., New York City.

Telefon 4487 Cortlandt.

Seja podp. društva "Sloveni-ja" S. N. P. J. se vrši danes zve-čer v Beethovenu dvorani na peti ulici v New Yorku. Na dnevnem redu so važne stvari, kakor tudi volitev novega odbora.

**Slovenec deportiran.** S pam-kom "Patricia" je prišel sem-takalec in premogar Ivan Ursič, kot spremljevalec rojakinje Neže Notar in njenih treh otrok. Na-meraval je spremiti rojakinjo z otroci k soprogu in ocetu, Blazu Notarju v Rock Springs, Wyo.

Za njim naj bi prišla njegova družina iz Kranjskega. Neža Notar in otroci je bila pripuščena, a drugi pa zopet ne trpi v žepu centa pridobljenega s krvavim potom.

Pomisli, prijatelji moji pro-sti delaveci, in zanimajte se pravo-časno za farme, da ne ostanemo res vedui sužnji drugim in po-stanimo samostojni. Vsačko ve-

v mladosti si kot delavec težko prihrani, toliko, da bi na starost lahko živel; delati itak več ne more. Nasi rojaki veliko preveč opuščajo to, kar bi storiti morali.

Dragi rojaki, vsem svetujem in želim to, kar sem sam tako dolgo in težko pričakoval. Jaz in moj

svakodnevno odgovarju na farmo v južni Missouri, kjer bodeva poskušala si napraviti svoje lastno go-spodarstvo. Upava pa tudi, da nikdar več ne bodeva hrepnela po krajih, polnih tovarniškega dima in smrđa. Okro luji,

se pa je ta frajla-frava zmotila;

Moj Meklauž se je slab ubnus, ne nism dubu de b blu kej ureda-ja guvort. Vender pa morni pru-vedat, de m je ena frajla al frava

al udova pisala, de za mene nčima, de pu čik smrdim. Okro luji,

se pa je ta frajla-frava zmotila; jest nkol na čikam, kadim pa rad in to do šuštr-kube do Havane, al pa smargretel. Vem, de nism tku srečen, koker je Mike Cegare.

Temu sa ženske, k maja pu več križu na hrbi koker prestu narok, pušilale roze, frišne in suhe; ena prou hdu bugatu pa mu je pušlala

soj kontrafee in puvedala, ko-ko je znamkana v nega. Vidja,

gspud redahter, Mike ma sreča že bl pr ta prleth, jest Žane, pa pr ta mlajši. Voleer pa tud na pleše

nubeden tku fajn koker jest in elu-zeckssrit, zatu se pa na dan kartaklja ke u en dan nazaj pustav-ču se jest na biks vržem, denem vržinku u usta, se usaka kuharev in egarareca za menoj ubrne in pravja: "Žane ga pa pihne!"

Zadnč sm se puguvanje z nekem Amerikanecem k je pršu sem iz

Buklina in m je kazu vše enjtinge, k mate drukan Tip Top kruh

in m je reku de je to preke te ju-njen. Men se pa tku vid, de bojist lđe s Tip Tap delal mal gře-feta in na boja delal nč škede preke-te junjen, in se tist loneman za-stojn jeze na Tip Top.

Zdaj imama advent in se na sme-

nje plesat in se prpraulat za Božič, muti sa donege, dan pa kratk.

Tku predvještja, kaj se znam-je pripraviti za Božič, kaj se znam-

je pripraviti za Božič, kaj se znam-

je

**Razporoka.**

Spisal Pavel Bourget.

—

(Nadaljevanje.)

"Danes treba, da urediva to stvar", reče mladenič odločno. "Sploh pa mi tvoja opazka polno jasno kaže tvoje misli. Dovoli, da stvar pojasnim. To storim prav na kratko in prepričas se, da tudi popolno mimo. Zato mi tudi odgovori popolno odkrito. Po svojem zastopniku Mounierju vem, da si poučena v vsem. Ti veš, da sem šel v tej stvari k svojemu očetu. To sem storil in po mojem mnenju sem imel pravico, da te ker ovire za mojo poroko pravzaprav niso izhajale od tebe. Če bi bila poroka zadržava na ti, in sicer samo ti, tedaj bi se jaz ne bil upal se poslužiti tega sredstva, ki mi ga je ponujala postava. Zato nisem ravnal proti tebi, o tem bodi prepričana, da ta korak ni bil naperjen proti tebi. Sploh pa, ali sem imel prav ali ne, jaz sem to storil. Mounier ti je tudi povedal, kak je bil vspreh. Dobil sem od svojega očeta praviljenje. Dal mi ga je, to treba povdariš, ko je vso zadevo dobro poznal. Jaz mu nisem nicesar prikrival, zatrdim ti, prav nicesar gleda razmer, v katerih živi Mlle Planat. Res je, da je bil bolan in da se je čutil blizu smrte, vendar bil je popolno pri zavesti. Zelel mi je pokazati svojo ljubezen s tem, da se ni hotel učestviti zvez, o kateri je vedel, da jo jaz zelo želim in da bo moja sreča. Ako bi bil živel še dva tedna, bil bi jaz že poročen. Ker pa je umrl, je tudi njegovo dovoljenje pred postavo brez veljavne. Ti edina imaš sedaj pravico dati dovoljenje za poroko. Ali boš ali ne boš potrdila poslednje volje, ki jo je moj oče tako jasno izrazil glede mene?"

"Tenu ne morem pritrditi, da bi ti to vprašanje stavljal v taki obliki", reče živahno mati. Sreeji je bilo, skoro da se je čeno, ko je to spregovorila, zakaj z zadnjim svojim vprašanjem se je sin zadel nejnjem najbolj občutljive rane. "Ko si me vprašal, ali mu odpustim, tedaj sem ti odgovorila, kakor səm moral," odkrito. Toda ne zahtevaj od mene, da bi šla se dalje in se ozirala na voljo, ki za mē nikdar ni bila zakonita. Vidik, da sem prav imela, proseče, da ne razpravljajta o tej stvari. Ti me siliš govoriti, česar bi stokrat rajši ne govorila. Ti ne veš, koliko sem pretrpela in prejokala zaradi tvojega pota, ki si ga pravkar omenil. Ti sicer zatrjuješ, da ta korak ni bil naprej proti meni; vendar jaz ne morem privoliti, da mi ti ločiš od Alberta, mojega soproga, od tega izvrstnega moža, katerega si ti toliko časa nazival z imenom oče, in ki je to s svojo skrbjo tudi zaslabil in se zasluži. V ljubzni do tebe sva oba eno. Še včeraj, ko je došlo tvoje pismo, ali hočeš vedeti, da kaj je on najbolj skrbel? Samo to je želel, da se med nami tremi hitro in za vselej konča to nespametljivo. "Skrbi samo, da Lucien ne odide od doma in se ne vrne več nazaj", to so njeve besede. In ko bi ti vedel, kako te je ob vsaki priliki zagovarjal! Morda ni prav, vendar jaz ti moram vse povedati. On je videl osebo, s katero se hočeš poročiti in menim, da ti ni treba spominjati, v kakih razmerah. Šel je na trg François I., ker je misli, da si žrtva intrigantke. Hotel je govoriti, ti veš, s kom, in razumeš, zakaj. Že samo to, da je bil tam, in vzrok, zakaj je prišel tja, bi ti moral zadoštovati v dokaz, kaj si ti njemu. Nikdar se ni zatele žrtvoval; on je to hotel rešiti na vsak način. Slučajno pa sta si mladenka in on sama pojasnila vso stvar. Ona je napravila nanj popolno drugačen vtis, kakor ga je on pričakoval. Jaz bi ne govorila resnice, če bi trdila, da je popolno spremenil svoje misli glede nje. Vendar on pravi, da sva jo morda prehitro sodila. Moraš pa ti sam priznati, da sva imela dovolj zadostnih razlogov, ako sva se je branila. Toda, ako se nama dokaže, da je v resnicu tak, kakor jo ti sodis, ali dobitva prepričanje, da bi bila ona zate dobra žena, tedaj bi tudi jaz kedaj mogla spremeniši o tem svoje misli. Vendar to je mogoče le sčasoma. Prosim te torej odloča, da končni odgovor in mislim, da je le pravilno, kar zahteva."

Gоворila je te besede, v katerih se je tako naivno kazala nješna iskrena želja braniti svojega drugega soproga pred sinom umrlega, ter iskala je v očeh Lu-

cienoviš kako znamenje neodločnosti, toda ni ga našla. Njegov obraz se je celo stenil in kakor bi zakrnil. Začetkoma ne odgovori nicesar; vstane in hodi po sobi semijta. Hipoma pa se ustavi pred njo, ter ji v presekah, pikrih besedah hitro reče:

"Odloga? Čemu? So stvari, katerih čas nič ne spremeni. Čas ne more spremeni, da je M. Darras žalil mojo nevesto in z njo tudi mene, in sicer na način, ki se ne dá poravnati. Čas ni zabranil, da si je on lastil pravice nad teboj na moje stroške; da sem moral jaz z doma; da si ti to pustila, da je moral in hiši tudi nisi sama gospodar... Da, treba, da si vse poveva, to je moja misel. Kje naj živim med tem časom, ki ga zahtevaš, kje naj si poščem strehe, ognjišča? Pri vas! Sedaj? Nikdar, tegu ne morem!"

"Lucien", zavpije mati, dvigne se in ga prime za roke, "ti vendar zares ne misliš, kar govorиш... To ni mogoče, da bi tako misli... To ni res!"

"Žal, popolno res", odgovori Lucien.

"Kaj, popolno res?" ponovi mati. "Ne, ni mogoče... Mrzna te moti, zato si tako trd, tako nehvalezen... Pozabi na ta dva strašna tedna in spomini se, kako je bilo poprej. Ti ne moreš več pri nas živeti? Ah, to je preveč nehvalezen... Ali mar nisi bil srečen doma?"

"Da, bil sem srečen", odgovori.

"Ali te nisem ljubila? Ali si upaš reči, da te nisem?"

"Da, ljubila si me!"

"Ali ni bil moj mož za te toliko let najboljši prijatelj?"

"Da, bil je."

"Kako si se mogel tedaj iznenediti teh strašnih besedi?"

"Te besede niso strašne, mama, še enkrat ti povem, da so resnične!... Ne gre se za to, kar je bilo, gre se za to, kar je sedaj in kar pride. Misel, da sem doma odveč, je že dolgo živel v meni. Početkoma so bile to ljubosumne misli, katere sem skrival pred teboj. To ni bilo prav. Vendar ni bila tvoja krivda, ako sem jaz trpel, ker mi ti nisi ves bila, kakor ne kdaj. Bile so malenkosti. Ali želiš, da ti jih naštetiš? Ti nisi prejela od mene nobenega pisma, ne da bi ga ne bila njenemu pokazala. Kako me je to bolo pri vojakih... Vsled tega sva včasih zadel skupaj z očom. To nikar ni bila samo njegova krivda. Imenoval sem tvojega soproga svojega očeta. On je ravnal z menoj kakor s sinom z ono oblastjo, ki določuje najmanjše podobnosti v življenju. To mi je bilo včasih silno zopreno... Sedaj pa še nagromada takoj krivčnost na mojo nevesto. Takrat sem spoznal, da sem se varal nad njegovim značajem. Posebno pa me je bolo, da si njemu prav dala proti meni takrat, ko ga jaz nisem mogel spoštovati. Napsled in predvsem ti zadnji dnevi, kateri sem prebil pri svojim pravem očetu, kamor sem se skoraj sramoval iti. Toda ljubezen, s katero me je vsprejel, mi je spremnila moje sreče. Spoznal sem, da se kesa. Sedeč ob njegovem potolici in razgovarajoč se z njim o najvažnejših stvari, poslušal sem ga, ko mi je pripovedoval spomine iz svojega izgubljenega življenja. Bil sem prepiran, da je bil on boljši, nego njegovo življenje. Neprehnomoma je zlostno govoril o tebi, o poroki, o mojem rojstvu.... Nespatmetno je bilo brez droma, toda ko sem ga poslušal, se nisem mogel ubraniti razumom sanjam. Gledal sem v duhu, kako bi bil živel med vama, ko bi se bile razmere tako razviale, da bi bila ti mogla, da bi ga ne bila zapustila. Kdo ve? Njegove dobre naravne lastnosti bi se bile morda razvile? Vsa jih je imel toliko! Te sem dobro poznal tudi iz tega, kar so mi pripovedovali tovarisi iz njegovih otroških in mladeničkih let v Villefranche... Jaz te ne tožim, mati. Ti nisi imela moči, da bi čez gotovo moje prenašala proti tebi, ker sem se razporočila in zopet omožila; toda prisem tudi, da sem sedaj za to tudi dovolj kaznovana."

"Ti da si zagrejala kaj proti meni?" vsklikne mladenič. "Ti, moja draga mati? Ne govorila tako, prosim te, ne misli kaj takega!"

Prijel jo je in posadil na fotelj, on pa je poklenil pred njo, pobljubljoči ji roke, pretresen v dno svoje duše po materinem mučeniskem vskliku.

"Jaz sem krv, jaz zaslužim kaznovan biti, ker sem tako govoril, da imaš vtiš, kakor bi ti

vama živel — ne, tega ne morem, bil bi preveč nesrečen..."

Lucien je govoril in Mme Darras ga je srpo gledala brez solze in brez vzdaha. Bila je umičena in premagala jo je dočela neizmerna bolest; vsled tolikih bolečin ni bila zmožna nobenega odpora, kakor se to opazuje pri izrednih katastrofah. Mnogo je trpež zadnja dva tedna, vedno so ji rastle nove težave: vedno hujše je očital svojo drugo poroko; vsem tem borbam, da bila izpostavljena njena vest. Toliko pa, kakor sedaj, še ni trpež nikoli. To niso več postlice, kar je videla pred seboj, to je bilo dejanje samo, katero je živo in konkretno kazala zaduženja tožba sinova. V duhu in kakor v nekih živih podobah je pregledala dogodek, ki so jo privedli tako daleč. Najprej je ostavila Chambaultov dom; mislila je, da ima pravico za to. Da bi bila še več potprebla, da bi ne bila po nasvetu svojega pravnega zastopnika vložila prošnje za ločitev, ki je v obupnost tirala Lucienovega očeta. Med obravnavo jo je prosil, naj se enkrat vrne k njemu. Ona pa tega ni hotela. Pozneje, ko je on zahteval ne samo ločitev, marveč razporočo, je kazala v smislu istih naštev, da temu ne nasprotuje. Torej je res, da tudi ona nosi del odgovornosti glede razporoke; res je tudi, da se je zopet omnožila, dasi je imela sina in s tem obsočila sama sebe, da ne bi mogla nicesar odgovoriti, ako bi ji sunkdaj rekela: "Ti si mene žrtvovala." Sama pred seboj bi bila tega le tedaj opriščena, ako bi sin nikoli ne ugovarjal, da je tuja vzel v hišo. Toda on ni samo ugovarjal, on je kar odšel od doma. Družinska tragedija, ki izvirala iz vsake razporoke, je sedaj na vrhuncu. Drugi zakon kaže, da se ne more družiti z ostanki iz prvega zakona. Ali je pa to hotela mati? Kaj? Ona je to storila in zato vzdihne:

"Ti mi zatrjuješ, da me ne obsočiš, toda ali bi me mogel hujše obsočiti, kakor če trdiš, da na mojem domu nisi več doma in da se čutiš pri meni nesrečnega?... Vendar jaz tega ne verjamem. To so le strašna sanje. Jaz nisem prav čula, da bi bil ti, Lucien, to govoril! Ne, to ne more biti res! Ti si preveč mehak, kakor tudi Albert. Obra sta ponosna, a obenem boječa. Dobro vaju poznam. Vrnilo se je med vaju nekoga nesporazumeljenje, treba le, da se razgovorita. On ni nikakor vedel, kaj ti misliš, jaz ti to zagotovim. Ne hujskam, o jasni paša, sašo med nje hodim..."

"Alah akbar! Kaka prednost! — Ali ima Svoboda dovoljenje hodi med kmeti?" vpraša obrnjeni k Petroviču. "Nina dovoljenja." "Aga!" krikne paša in isti trenutek se je zasekal bič age čez moja pleča.

"O železnični pripoveduješ ljudem?" vpraša zopet paša.

"Pripovedujem. Ljudstvo jo zeli."

"Ali je v korannu kaj pisano o železniči?" se obrne paša k begu.

"Nič ni pisano," odvrne beg.

"Alah, Alah! In ta pes heče, da bi se železnična delala! Ali ni Alah stresel vse nesreče čez naše pašalike, odkar so začeli gjavri železnične delati po naših pokrajih! Alah se maščuje nad svojimi pravovernimi sinovi, ker se korari zanjuje." Obrne se proti meni: "O našem jarmu si govoril ljudem, posojilnico si ustanovil in v društvinu zbiral ljudi? — Ali je prerok Mohamed — Alah naj mu podeli tisoč radosti v sedmih nebesih — o jarmih govoril in o posojilnicih in zadružnah in društvih, o beg?"

"Nič ni govoril!" odgovori Petrovič-beg.

"Alah se maščuje nad nami," reče žalostno paša, kakor da bi sam se govoril. "Alah se maščuje nad nami, ker ne branimo korana! In gjavrom se množi življenje v hlevih, kakor usi na repi in polja imajo lepa, kakor paradiž in ceste delajo in o železničnih sanjajo — nam pa trebuje upada, da bo treba kožo oviti okrog hrbita in podbradak zginja, da bomo kakor okostenjaki, turbani nam silijo čez ušesa, veter vhaja za naše jopiče in hlače nam bodo preohlapne... O, Alah, Alah, težka je tvoja roka!" Paša se zamislji. Petrovič-beg se povesijo hrcke. Mer Cinič-agu omahnejo roke.

Paša dvigne zopet glavo; oči mu zažare.

"Še eno zlodejstvo se je zgodiло!" sikne skozi zobe.

"Ta pes, Svoboda — naj ga počeneh — je zapeljal ljudi,

da so — o zločin — jedli svinsko

kaj očital ali te tožil! In vendar sem prišel samo zato, da ti vnovič zatrdim, kako te čislam in ljubim... Povedal bi ti rad, da tudi daleč od tvojega doma ohramiš zato svojo najiskrenejšo ljubezen vedno, vedno... Ti kaznovana! Zakaj? Ali zato, ker si bila tako odkrita, tako iskrena, ker se prerača verjela, da so vse srečo tako plemenita, kakor je tvoje? Toda mnogo sreč je, ki niso podobna tvojemu, niso, kakor tvoje, same dobra, sama ljubezen, in moje je med temi prvo. Poglej me! Nasmejšaj se mi!" In dostavi otčino: "Morebiti mine mnogo časa, preden se zopet vidiva..."

"Bogdan Svoboda!" krikne beg.

"Bogdan Svoboda!" krikne beg.

In priletel mi je strašen udarec čez glavo, da mi je začelo temneti pred očmi.

Cul sem še, da je paša vstal in govoril agi:

"Mer Cinič-aga, ti krepka moja ruka, pojdji po vaseh in razglas moj razglas: Dobro moje ljude! Bogdan Svoboda van je zapisal železnično, da se ne hoste mogli voziti in sadja in druge robe razvajati, skvaril vam je zlobnež — eoste vaše, okradel je vam — samogoltne — vase blagajne, zmešal je vam — goljuf — vase račune, očrnil je — sin gehene — našo ljubezen do vas itd. idt. Neizmerna je globočina njegovih hudobij, neizmerna, kakor gehena. Zato smo mu prisodili v svoji pravilnosti bastonado 500 udarev na podplate in oboščili, da izgine za vse večne čase."

In govoril je begu:

"In ti Petrovič-beg, močna opora mojim ramenom, oklič pred cerkvijo moj razglas — saj ne stane več kakor eno krono — in skliči ljudi skupaj in daj jim zdravila, da ozdravijo od strupa Svobode. Daj jim vina. Koran prepoveduje sicer vino kot pijalo, a dovoljuje kot medicino. Daj jim te medicine. Ko bo ta medicina prežela ljudstvo veselo pod našim gospodstvom. Cemu bi se mučilo z živino in trpinčilo z vinogradni in ubijalo s cestami in železnicami in s to drugimi neumimi in nepotrebnimi rečmi. Naj se veseli svojega življenja, naj raja in pleše in pije in vriska. In to ljudstvo bo zadovoljno, in mi bomo varni. Potem bo prazoš vse delo raznih Svobod v Bogdanov, oni bodo kakor olje med vodo.

Prorok polumesec pa bo segel takrat od vzhoda do zahoda in mi bomo..."

Izgubil se mi je glas in daljavo in ga nisem več čuši in zavest se mi je pogrenila v tem..."

Poklicali so me k paši.

Stopil sem v salamik. Na preprogi je sedel paša. Na njegovih desnih petih prstih je vsečen razglas: "LA PROVENCE" na dva vijaka

Ekspress parnički so

"LA SAVOIE" na dva vijaka

"LA LORRAINE" na dva vijaka

"LA TOUR AINE" na dva vijaka

do Havre, Pariza, Švice, Inomosta in Ljubljane.

Direktna črta

do Havre, Pariza, Švice, Inomosta in Ljubljane.

Ekspres parnički so

"LA BRETAGNE" "LA GASCOGNE" "CHICAGO" na dva vijaka

CENA VEČERJA.



Mlad soprog: "Danes si zopet krasna, kar snedel bi tel!"  
Natakar: "In kaj želite se d rugega!"

Zablebeta!



Urednik: "Takih stvari ne moremo rabiti za naš list."  
Penik: "Ne le domišljajte si žoliko, saj je še več drugih, ki jih tudi ne morejo rabiti."

Iz sedanjega časa.

Dragotin: "Kaj vidiš prijatelj, ki nadomestuješ svojo soproga v žuhinji?"

Mirko: "Kaj hočem drugega? Moja žena danes predava v ženskem društvu o dolžnostih žene."

Med zakonskimi.



Soproga (svojemu možu, pesniku): "Ali moram res prebrači vse tvoje pesmi?"

Mož: "Seveda, saj moram tudi jaz vse pojesti, kar skuhaš."

Strašilo.



"Vše kaj, stara, ako hočem pridati kaj olepsevalnih sredstev, se ne smeš postaviti pred vrata!"

Vedno zaveden.

Sodnik: "Obtoženec, kdo ste vi?"

Obtoženec (ponovno kaznovani rokovnjač): "vaš delodajalec."

ZLOBNO.



"Poglej vendar, Miha, kako čudno... en konj vleče na levo, drugi pa na desno...!"

Soprog: "Mogoče sta tudi poročena!"

## ZA SMEH IN KRATEK ČAS.

NEVIHTA V GOZDU.



"Le sem, gospa, pri meni ste na varnem, vame še ni nikdar udarila strela!"

Dobro znamenje.

Novoporocenea se gotovo izvrstno zabavata na svojem ženitovanjskem potovanju.

"Zakaj?"

"Ker ne pošljeta nobene razglednice."

A tako!



Zenin (malci sestri svoje zarodenke): "Povej mi, Milica, ali traži pri Anici vedno tako dolgo, da se oblike?"

Milica: "O ne, samo danes — skrila sem ji namreč zobe, ker me je danes zjutraj pretepla!"

Iz vojašnice.

Korporal: "Ali imaš kaj bratov in sester?"

Infanterist: "Da, enega brata."

Korporal: "Ali je tudi tako zabit, kakor si ti?"

Infanterist: "Se bolj kot jaz."

Korporal: "Kaj pa je?"

Infanterist: "Korporal."

Novine: "Govedina mi je rekla danes korporal. Kmalu bi me bilo to ujezilo — pa rekla je vendar: Govedina prve vrste!"

Podčastnik: "Kaj, vojaki ste vi? Nič drugačega niste kakor našemljeni civilisti."

Podčastnik: "Zakaj se mora kavalierist, kadar jezditi na patruljo, ogibati trde ceste in jezditi bolj na mehki zemlji?"

Prostak: "Da se preveč ne pojde, če pada raz konja."

Podgil jo je.

Hči: "Oče, razloži mi, kakšen razloček je med smolo in nesrečo!"

Oče: "Prav rad. Vidiš, da se meni vedno gumbe trgajo od oblike — to je smola; da mi jih pa tvoya mati ne prisijje — to je nesreča."

Potem seveda!



Redar: "Tako ostavite to pot, namenjeno izključno pešcem!"

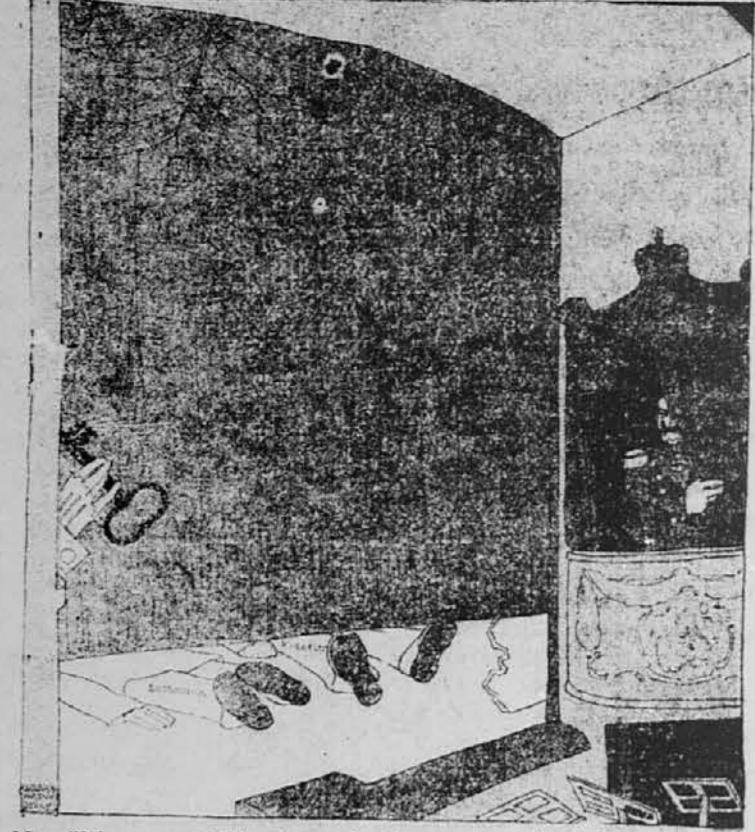
Jezdee: "No, gospod stražmojster, jaz bi že — toda konj noči!"

Lep poklon.

Mož (iskrake v lomivšega tatu, polglasno): "Oh, ko bi hotel mojo staro odvesti, še nagrado bi mu dal, samo da se rešim tega strašila."

Mamea: "Druga polovica je pa vendar meni ostala."

K MAROŠKEMU Vprašanju.



Nemški cesar: "Da je moja igra propadla, bi še prenesel! Am pak pa me moj lastni sin izživigava — — —"

Dokaz usposobljenosti.



Slikar (svojemu modelu): "Ali bi mogli eno uro neprestano sedeti?"

Model: "Zakaj pa ne, sam sem enkrat že dve leti neprestano sedel!"

Aha!

Mati (hčerkki pri odhodu v višjo deklisko šolo): "Nikar ne stopi v nobeno drugo zvezo razum v — zakonsko."

Tudi verjetno.

A.: "Kako je to, da je nekdaj takoj bogati Maslen sedaj takoubožen?"

B.: "Vse svoje premoženje je zastavil pri dirkah."

A.: "Ah, stavlji je vedno na najhitrejše konje!"

B.: "Najbrž na neupočasneje, ker drugače bi ne zgubil!"

Siten dokaz.



Gospa: "Kaj, Cankarja berete — ali vas zanima?"

Kuharica (pikro): "O, prosim gospa, tako me je zanimal, da se mi je pripašila jed!"

Vzdihljek.

Ključ do ženskega srca se loži dobi, kakor pa ključ od hišnih vrat."

Ni čudno.

A.: "Ta deklika je pa res sladka stvarca."

B.: "Gotovo, saj je hčerka slaščičarja."

Vzrok smrti.



Zdravnik: "Včeraj se mi je prisnilo nekaj zelo sitnega. V rubriku, kamor je treba zapisati vzrok smrti, sem se podpisal!"

VESNO.



Sodnik: "Opozoriti vas moram, da morate priseči za vsako besedo. Torej ne smete zatrjevati kaj takega, kar ste slišali od drugih. — Kdaj ste bili rojeni?"

Priča: "Hm, gospod sodnik, tega ne morem priseči, ker sem to slišal le od drugih!"



Ustanovljena dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.

Sedež v ELY, MINNESOTA.

## URADNIKI:

Predsednik: IVAN GERM, 621 Center St. Braddock, Pa.  
 Podpredsednik: IVAN PRIMOZIC, Eveleth, Minn., Box 641.  
 Član predsedništva: GREGORY L. BROZICH, Ely, Minn., Box 424.  
 Poslanički tajnik: MIHAEL KLOBOCHAR, Calumet, Mich., 115 - 15th St.  
 Blagajnik: IVAN GOUZE, Ely, Minn., Box 105.  
 Zupnik: FRANK MEDOSCH, 86, Chicago, Ill., 9432 Ewing Ave.

## VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. MARTIN J. IVEC, Joliet, Ill., 900 No. Chicago St

## NADZORNIKI:

ALOIS KOSTELIC, Saalida, Colo., Box 582.  
 MIHAEL KLOBOCHAR, Calumet, Mich., 115 - 15th St.  
 PETER SPEHAR, Kansas City, Kan., 422 No. 11th St.

## POROTNI ODBOR:

IVAN KERZIŠNIK, Burdine, Pa., Box 138.  
 FRANK GOUZE, Chisholm, Minn., Box 715.  
 MARTIN KOČEVAR, Pueblo, Colo., 1219 Eller Ave.

Jednotno glasilo je "GLAS NARODA", New York City, New York.  
 Vsi dopisi naj se pošljajo na glavnega tajnika, vse denarne pošiljatve pa na glavnega blagajnika Jednote.

## POROČILO UMRILIH ČLANOV IN ČLANIC, POŠKODEB IN BOLEZNI.

Za asesment 161. Meseca decembra 1911. Dne 1. decembra 1911.

Umrl brat Ivan Perko, cert. 4044, član dr. Sv. Cirila in Metoda, štev. 9, v Calumet, Mich., umrl dne 23. oktobra 1911, rojen leta 1873, vzrok smrti jetika, zavarovan je bil za \$1000, k Jednoti je bil sprejet dne 30. septembra 1905.

Umrl brat Anton Kosteck, cert. 1631, član dr. Sv. Jožeta št. 23, San Francisco, Cal., umrl dne 20. oktobra 1911, rojen leta 1869, vzrok smrti: vnetje možgan, zavarovan je bil za \$1000, k Jednoti je bil sprejet dne 1. maja 1903.

Umrla sestra Jožefina Ivanec, članica dr. Sv. Alojzija št. 43, v East Helena, Mont., umrla dne 4. septembra 1911., rojena leta 1869, vzrok smrti: srčna hiba, zavarovana je bila za \$500, k Jednoti je bila sprejeta 30. junija, leta 1900.

Umrla sestra Helena Vidmar, cert. 9429, članica dr. Sv. Janeza Krst. št. 37 v Cleveland, O., rojena leta 1873, umrla dne 28. septembra 1911, vzrok smrti: "Nephritis", zavarovana je bila za \$500, k Jednoti pristopila 20. maja 1906.

Umrla sestra Ana Zaje, cert. 8903, članica dr. Sv. Jožeta št. 23, v San Francisco, Cal., umrla dne 14. novembra 1911; rojena leta 1868, vzrok smrti: bula "Diabetes", zavarovana je bila za \$500, k Jednoti sprejeta 1. januarja 1906.

Umrla sestra Neža Spačepan, cert. 9789, članica dr. Sv. Jožeta št. 53 v Little Falls, N. Y., umrla dne 14. novembra 1911, rojena leta 1871, vzrok smrti: jetika; zavarovana je bila za \$500, k Jednoti sprejeta 1. januarja 1906.

Ponesrečen brat Kuzma Stiglič, cert. 14316, član dr. Sv. Frančiška št. 54, v Hibbing, Minn., ponesrečen v rudokopu dne 13. avgusta, tako da je izgubil vid na desnem očesu vsled česar je opravičen do podpore \$200.

Ponesrečen brat Josip Planko, cert. št. 3099, član dr. Sv. Barbare, št. 47, v Aspen, Colo. Ponesrečen v premogokopu dne 22. oktobra leta 1911, tako da je izgubil vid na desnem očesu, opravičen je do podpore v znesku \$200.

Sledoči bolniki so dobili podporo kakor sledi:

Ignačij Bole, član dr. št. 33, Trestle, Pa. prejel podporo do 28. novembra 1911 \$20; Josip Planko, član dr. št. 47 v Aspen, Colo. prejel podporo do 22. novembra 1911. \$20; Ivan Jakše, član dr. št. 1, Ely, Minn. prejel podporo do 10. aprila 1911. \$25; Josip Loušin, član dr. št. 1, Ely, Minn. prejel podporo do 2. junija 1911. \$\$57.70; Steve Banovec, član dr. št. 1, Ely, Minn. prejel podporo do 10. julija 1911. \$25; Josip Sever, član dr. št. 1, Ely, Minn. prejel podporo do 9. junija 1911. \$10.50; Andrej Podigni, član dr. št. 44, Barberton, Ohio, prejel podporo do 6. oktobra 1911. \$10; Ivan Košir, član dr. št. 1, Ely, Minn. prejel podporo do 8. okt. 1911. \$40; Ivan Dorniš, član dr. št. 44, Barberton, O. prejel podporo do 2. decembra 1911. \$90; Ivan Špolč, član dr. št. 9, Calumet, Mich. prejel podporo do 1. okt. 1911. \$27; Valentin Stroj, član dr. št. 45, Indianapolis, Ind. prejel podporo do 22. novembra 1911. \$60; Feliks Volčko, član dr. št. 16, Johnstown, Pa. prejel podporo do 30. oktobra 1911. \$80; Martin Rebrovič, član dr. št. 9, Calumet, Mich. prejel podporo do 16. okt. 1911. \$60; Ivan Millulič, član dr. št. 17, Aldridge, Mont. prejel podporo do 25. okt. 1911. \$60; Josip Štihi, član dr. št. 9, Calumet, Mich., popol. izplačilo \$200; Anton Intihar, član dr. št. 2, Ely, Minn. prejel podporo do 2. okt. 1911. \$25; Josip Mauser, član dr. št. 47, Aspen, Colo., prejel podporo do 1. februarja 1911. \$20.

Vkljupno za srprinino ..... \$4.000.00  
 Vkljupno za poškodbe ..... 400.00  
 Vkljupno za bolezni ..... \$892.80

Skupaj ..... \$5.292.80

**OPOMBA:** Kakor omenjeno zadnjem mesecu, so tekoči mesec volitve uradnikov, vsi novi uradniki naj mi se poročajo takoj po volitvi. Koncem meseca pa se naj poslje šestmesični račun in imenični članov; vse naj bode izdelano na formularjih ki sem jih zadnjem mesec razposlal.

GEO. L. BROZICH, tajnik.

## NOVICE IZ STARE DOMOVINE.

## KRANJSKO.

Napredna zmaga. V Dolah pri Idriji so po hudem boju zmagali pri občinskih volitvah naprednjaki. Naprednjaki imajo 14 odbornikov, klerikale pa 4.

**Nepošten vajenec.** Pekovski vajenec Matija Skokan je pred kratkom poveril svojemu mojstru Jezeršku v Bodmatu, denar, katerega je inkasoval pri raznih strankah za picevo in ga v Ljubljani pogural, potem pa pobegnil. Policeja ga je izsledila in aretoval.

**Nagni smrt dr. E. Volčiča.** Iz Novega mesta se poroča: V noči od 21. do 22. nov. je umrl dr. Edmund Volčič, c. kr. deželno sodni svetnik v Rudolfovem; zadela ga je srčna kap, kajter je to pojasmil zdravnik. Svetnik Volčič baje ni bil preje nič bolan, vendar ga pa dan pred smrtjo ni bilo več v pisarni: domnevati je torej, da je moral gotovo slabega čutiti, kajti drugače bi ne bil iz pisarne izostal.

**S smodnikom se ni igrati.** Fran Gregore, 14 let stari posestnik sin v St. Jakobu ob Savi, je imel malog ob navzočnosti starisev pažiti na domače štiri otroke. Bili so vso v sobi; starejši Fran Gregore se je pa igral s smodnikom, katerega je, kakor on trdi, v Kranju kupil za 30 vin. Natresla ga je po tleh in potem začgal, pri tem se pa sam opekel po levu roki, njegova 5 let starca sestrica Frančka pa je zadobila na obrazu tako nevarne opelkline, da so jo morali oddati v deželno bolnišnico.

**Smrt pod vozom.** V Budanjah pri Vipavi se je zgodila 18. nov. velika nesreča, katera žrtve je bil 17letni mladenič, ki je moral leči v predzgodnjem grob. Imenovanega dne je namelec 17letni Fr. Selj poganjal vola, ki sta bila vprežena v s senom naložen voz. Na nekem klancu je mladenič hotel voz zavoriti, a v svojo nesrečo je padel pod kolesa, ki so mušla čez glavo. V žalostnem stanju so ga našli in prepeljali v gorskó bolnišnico, kjer pa je nesrečni mladenič umrl drugi dan.

**Nesreča.** Petletni deček sin mazarskega pomočnika na Bregu v Ljubljani je igraje tolkel steklene črepine, nakar mu je odletelo nekaj stekla desno oko in mu ga nevarno pokvarilo. — Anton Bokavšček, bajtar sin na Brezovici, je doma s peči padel in si zlomil levo nogo. — Fran Praprotnik, sin kovaškega pomočnika v Kropi, je stal pred kovačnico čepljarske zadruge. Pri tem mu je pa odletela železna sinet v desno oko, zadobil jo težko poškodo ter so ga morali oddati v bolnišnico.

**Bajonet mu je vzel.** V nedeljo 19. nov. poil je več fantov v Novljano gospodinji Medvedoh. Pri drugi mizi je sam sedel neki vojak domačega pespolka. Medtem, ko je šel vojnik v kuhinjo, je pušil svoj bajonet z jermenom na stolu visičega. Neki navozci fant pripomnili svojemu tovarišu Bergantu: "Vzemi mu no bajonet, kaj se bode z njim tako postavljaj!" In res so fantje zapustili gospodino. Bergant pa je vzel vojko orožje, ga nesel domov in skril v seno. Orožniki so bajonet pri Bergantu dobili in ga oddali pristojni vojaški oblasti.

**Zaradi zamunjene vojaškega nobara** sta se morala pred ljubljanskim sodiščem zagovarjati Janez Ponikvar v Hitenju, kateri je zamudil tri nabore, ter se skuša s tem opraviti, da se zaradi slabega zasluga ni mogel domov vrati, od konzulata je bil pa preveč oddaljen; da pa to ne odgovarja resnici, kaže dejstvo, da je prinesel 4000 krov domov. Janez Rožane, posestnika sin iz Cerknje, je pa zamudil dva vojaška nabora; zagovarja se pa s tem, da ni imel sredstev za vrnitev domu, kar pa tudi ni bilo res. Obsojena sta bila vsak na 14 dni strogega zapora in vsak na 10 krov demarne globe.

**Radeckega veteran umrl.** V Gorejini vasi nad Škofjo Loko je umrl 17. nov. Radeckega veteran Fran Polenšek v 87. letu. Rojen 1825, je služil pri 19. lovskej bataljonu od leta 1846 celih devet let in se udeležil menda 13 bitk. Kljub starosti vedno svežega spomina je prav rad pripravljal, kaj vse doživel na Laskem. Ni čuda, da je bil vsled svojih zanimivih doživljajev splošno priljubljen. Po poklicu zidar, je delal do zadnjega, v poslednjih letih seveda lažja dela. Boleshal po prej ni, šele zadnji mesec ga je bolezen položila na posteljo. V tratarski fari je samo en mož starejši kot pokojnik. — Radeckega veterana pa sta še 2.

## PRIMORSKO.

**Grozna pomorska nesreča pri Rovinju.** V noči od 23. do 24. novembra se je zgodila nedaleč od Rovinja na divje razkačenem morju strahovita pomorska tragedija, ki je zahtevala 60 človeških žrtev. Laški parnik "Romagna", last parobrodne družbe Sansone Forlis v Ravnem, vozi vsak teden po enkrat iz Ravnem v Trst. Parnik je prevaja redno potnike in blago. V četrtek dne 23. nov. zvečer je parnik odplovil z 49 potniki kljub tako neugodnemu vremenu in zelo razburkanem morju iz Ravnem proti Trstu. Vihar je vedno naraščal in velikanski valovi so ga metali kroglačem sem in tja. Kljub temu je parnik ostal v smerti proti Trstu. Vihar je tako divjal, da ni mogel nihče na krov. Potniki, ki so bili, nekateri celo prizvezani, v svojih kabinhah, so kapitana pozvali, da naj obrne parnik in pelje nazaj, v pristanišče. Toda kapi-

tan, ki je upal, da se vihar v kratkem poleže in se, obenem zanesel na močno gradbo skoro noge parnika, je peljal naprej. Med vožnjo se je premenila smer viharja in mogočni valovi so parkart parnik tako magnili, da je malo manjkalo, da se ni potopil. Pri teh stranskih sunkih pa se je ladja nagnila na eno stran, in sicer vsled tega, ker se je riž, ki je bil naložen v skladisih prostori, nakopičil na ono stran, na katero se je parnik vsled pritiska viharja nagibal. Parnik je izgubil ravnotežje. Večkrat se je dvignil zadnji konč parnika polnoma nad površino vode in goniha kolesa so tekla s silno brzino v prostem zraku. Kapitan je misil, da povzroča nagib parnika na eno stran le pritisk vetera in je vedno skušal dosegči ravnotežje s premikanjem smeri. Tako je peljal v silnem boju z orkanom do višine Rovinja. Tam pa je zgrabil vihar parnik od zadaj in ga gnal s silno hitrostjo naprej. Ker parnik še ni prisel v ravnotežje, so začeli mornarji metati tovor v morje. Toda, niti ponagalo. Naenkrat je zgrabil parnik kakih 12 milij od obrežja velikanski val in ga potopil tako globoko, da je vdrila voda skozi dimnik. Ugasnile so nemudoma vse luči, parnik se je vedno bolj nagibal in se začel potapljati. Sedaj je nastala med potniki in mornarji silna panika. Brezupni so tavali potniki po krovu in iskali rešitve. Izgubili so svojce in tavali so v tem med tuljenjem viharja in padali v morje. Mornarji so odvezali eni rešilni čolni, pri katerem se je nabrala trenotku cela množica potnikov. To v čolnu so vstopili poročnik Rambelli in sedem pomorsčakov. Ljudje so v obupu grabili po deškah in tramovih in skalali v morje. Parnik je pokal, ogrodje se je začelo razdvajati in vedno hitreje se je potapljal "ladja". Zadnji izmed potnikov je zaradi parnik lastnik kavarn Fabris v Trstu H. Savorani s svojim petletnim sinom. Izvežban mornar in bivši potapljač je mirno čakal krize. Preskrbel si je resilne pasove za se in za svojega sina, in ko je viden, da ne pride v rešilni čoln, in da le še malo manjka do katastrofe, je skočil s sinom v morje. Kmalu za njim se je v velikanskem vrtinu parnik potopil. Na parniku je bilo 21 mož posadke in 49 potnikov. Izmed vseh se je rešilo le 8 mož posadke, ki so odpulti z rešilnim čolnom, in kavarnar Savorani s svojim sinom, ki je čoln pravčasno dohitel. Rešilni čoln je dohitel Lloydov parnik "Tirol", ki se je vracal iz Grške v Trst. Veliko težavo so potegnili pomešence na krov in jih pripeljali v Trst. Na kraj nesreče so odpulti takoj parniki "Pelagosa" in "Bilinski" ter več laških parnikov. Potopljeni parnik "Romagna" je bil šele letos zgrajen in povsem moderno in z najnovnejšimi stroji opremljen. Strokovnjaki trdijo, da nesreča ni povzročila sami vihar, ki bi parnike ne bil potopil, marveč nepravilno naložen tovor, ki se je med vožnjo premaknil na stran in parnik magnil. Med utopljenci je tudi več Avstrije.

## ŠTAJERSKO.

**V tovarni ponesrečil.** Iz Vuzevice se poroča: V tovarni za steklo se je 18. nov. ponesrečil neznanec Vincenc Kinreich. Prijela ga je transmisija in ga vlekla okoli. Dasiravno je bil takoj oproščen, je vendar zadobil nevarne poškodbe, katerim je podlegel 19. novembra.

**Vlom v domačo lekarno zdravnika.** Iz Vranskega poročajo: V eni zadnjih noči je nekdo vlonil v domačo lekarno zdravnika dr. Seherka. Odnesen mu je iz pisalnice mize 300 krov. Vrata je odprta z vitrili. Pred tem vlonom je v isti noči nek vlonilec skusil vloniti pri posestniku Janezu Brinovec. Zadnje dni pred vlonom v lekarno je večkrat prišel neznaniček, ki je poskusil nek neznanec k lekarnarju kупiti kako malenkost, da je tako izsledil, kaj ima lekarnar denar. Za stolnico ni sledil.

**Izčem svojega sorodnika JOHN BELIGOJ.** Pred sedmimi leti je prišel v državo Pennsylvania, kjer je bival nekaj časa in potem neznanec kam odšel. Prosim enj. rojake, če kdo ve za njegov naslov, naj mi ga posreži, za kar mu budem zelo hvaljen, ali pa naj se sam javi. — John Anžlovar, 102 Stagg St., Brooklyn, N. Y.

Pot k zdravlju, moči in kreposti.



## ŽELODČNE BOLEZNI Revmatizem

tedvice, jera in mehurne bolezni, zguba močne kreposti, nervoznost, gubitek življenjskega soka, sifilis ali zastrupljena kri, nalesena ali podedovanata, privatno in z melimi stroški.

Ta brezplačna knjižica govori o teh boleznih. Pove vam zakaj trpi in trajno zdravlje, pisanje se danes po to dragoceno knjižico.

## 50



Vstanovljena dne 16. avgusta 1908.

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penns. s sedežem v Conemaugh, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL BOVANŠEK, R. F. D. No. 1, Conemaugh, Pa.  
Podpredsednik: JAKOB KOCJAN, Box 508, Conemaugh, Pa.  
Glavni tajnik: VILJEM SITTER, Lock Box 57, Conemaugh, Pa.  
Pomožni tajnik: ALMZIJ RAVDEK, Box 1, Dunlo, Pa.  
Glavni blagajnik: IVAN PAJK, L. Box 328, Conemaugh, Pa.  
Pomožni blagajnik: IVAN BREZOVEC, Box 6, Conemaugh, Pa.

NADZORNIKI:

FRANK BARTOLI, I. nadzornik, 912 Worcester Ave., Barberville, Ohio.  
ANDREJ VIDRIH, II. nadzornik, P. O. Box 523 Conemaugh, Pa.  
ANDREJ BOMBAC, III. nadzornik, 1669 E. 33rd St., Lorain, Ohio.

POROTNIK:

JOSIP SVOBODA, I. porotnik, R. F. D. No. 1, Box 122 Conemaugh, Pa.  
ANTON PINTAR, II. porotnik, Box 315, Claridge, Pa.  
MIHAEL KRIVEC, III. porotnik, Box 324, Primero, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

S. A. E. BRALLIER, Grove St., Conemaugh, Pa.

Cenjena društva, ozivoma njih uradniki, so ujedno praočeni, pošiljati omenjeno pismo, in vologo drugim, do poslovnega glavnega tajnika.

V skladu, da opazijo društveni tajniki pri mesečnih poročilih, ali splošnost med vporodili glavnega tajnika, kake pomembljivosti, naj to nemudoma načrtojajo na urad glavnega tajnika, da se v pribhodnjem popravi.

Društveno gledilo je "GLAS NARODA".

**OLD SUREHAND.**

Potni roman. Spisal Karol May. — Poslovenil za "Gl. Naroda" B. P. Lakner.

**TRETJA KNJIGA.**

(Konec.)

Imenovana je prišla, in ko so jo Utah Indijanci ugledali, so bili očvidno pomirjeni. Govorila je z njimi, kakor je bilo umestno pod danimi razmerami, in v moje največje veselje je spravila vdečkocez do tega, da so nam izročili orožje. Njen vpliv je bil večji, kakor sem pričakoval. Glavarju sujo zvezali.

Prvo je bilo seveda, da smo povprašali po generalu. Odjedil je k Devils-headu, in se je nameraval vrnil jutri dopoldne. Kljub temu sem takoj poslal Ozaga, da je zastražil stezo, in da bode skrbel, da nas Douglas-Etters ne preseneči. Po oni stezi pa je moral priti, ker druga pota ni bilo, kakor mi je povedala Kolma Puči.

Lahko si mislimo, kake oči je napravil glavar, ko je prišel k sebi in videl mene v Old Surehandu svobodna, sebe samega pa zvezanega! Skrbel sem za to, da smo ga pridobili za naše interese. Kolma Puči se je vsebla poleg njega in mu vse potrebitno pojasnila. Povedala mu je, kaj je general na njej zakrivil, ker končno sem bil le prisiljen ji zagotoviti, da le-ta ni nikdo drugi kakor Dan Etters. Povedala mu je tudi, da je njegov sedanji zaveznik takrat ustrelil njenejega brata, in njo privezel na grob. S tem si ga je že napol pridobil; ko mu je pa po mojem naročilu izjavila, da smo prišli prazaprav zato, da maščemo strašno Old Shaverjevo in trampov surt nad njimi, da pa hočemo odstopiti od maščevanja, ako pasti generala in se zaveže z nami, je izjavil tako glasno, da smo ga vsi slišali:

"Ako nam to oblijubite, ga ne bodovalo dalje branili; toda obljubili smo mu, da si postanemo bratje, in nato sem kadil z njim kalumet; tako nam je torej prepovedano, da bi bili njegovi sovražniki. Edino sledče nam je mogoče storiti; takoj sedaj se odstranimo ter se vrnemo skozi gozd v Park; nasleduje jutro odjedimo naprej. Torej ste vi gospodarji te steze, po kateri mora priti, in ga lahko primete maredite z njim, ar se vam zljubi. Tuzaga Saric je govoril. Howgil!"

Niti jaz niti Winnetou mu nisva čisto verjela, toda Kolma Puči je jamečila zanj. Zato se nismo dolgo obotavljali ampak smo sprejeli njegovo ponudbo. Se ni preteklo pol ure, ko so se odpravili skozi gozd. Z njimi je odsla tudi Kolma Puči, ki nam je naznamila na povratak, da se se Utah Indijanci res odstranili in da od njih ni pričakovati nikakih sovražnosti. Sedaj smo ugasnila ognje ter se odpravili spati; steza je bila vse noč zastražena. Old Surehand očvidno ni bil pri volji, da bi nam povedel, na kak način je zopet padel v pest sovražnikom; mi ga pa tudi nismo hoteli žaliti z izpraševanjem, in tako amo torej zadovoljni znamčal.

Cakali smo skoraj cel predpoldan, ne da bi prišel general; sedaj se mi je vzbudila sumnja, da so nas vdečkocezi načratali. Saj je bilo mogoče, da ni jezdil k Devils-headu. Ni nam preostajalo drugega, kakor da smo se odpravili tja.

Pot je bila s konji izredno težavna. Harbour je imel prav, ko nam je opisal kot tako. Vodila nas je vedno med čisto ozkimi skalnatimi stenami ali pa ob prepadih. Kolma Puči nas je vodila. Ko smo jezdili že nad dve uri, nam je rekla, da pridevo v slab pol ura na eilj. Komaj je izgovorila, ko je zadolj pred nami nek vzlik. Videli smo jezdec, ki je prišel nasproti; bil je general. Njegov previ vzlik je veljal naši vodnici, na katerem je obstalo njegovo oko polno groze. Potem je zagledal mene, ki sem jezdil za njo.

"Tisoč grom in strel, Old Shatterhand!" je zakričal.

Obrazil je konja ter izginil.

"Hitro za njim, hitro! kar more teči konj!" sem zaklical Kolma Puči. Ako nam sedaj uide, ga nidar več ne vidimo!"

Pognala je svojega konja, in nato se je začel tako nevaren lov, da se še sedaj zgrozim, ako se spomnim nuan. Bili smo za njim; toda on je naganjal konja k vedenju večji maglici. Kmalu smo ga vidi, kmalu zopet ne, kakor je pač bila pot. Winnetou mi je sledil. Čez kake četrte ure se je odpela steza na širok prelaz. General je zavil na desno. Kolma Puči mu je sledila, se pa obrnila in zaklicala:

"Nekaj jih naj gre na levo, njemu nasproti!"

Zavil sem torej v ono smer, in rekel Winnetou:

"Idi tudi ti na desno! Nas dveh je dovolj!"

Obe poti sta vodile, kakor je bilo sklepali iz Kolma Pučijeve izjave, tako, da sta pozneje prišle zopet skupaj. Begunci smo morali dobiti v sredo. Jezdil sem takoj hitro, kakor mi je zadoščala pot, zopet med skalami, ki so postajale višje in višje, ter pripravil kratkocevko.

Sedaj sem dosegel na mesto, kjer je zjal na levi globok prepad, na desni pa je vodila naravnata zareza skoraj navpik v višino. Tu sem začel galopiranje konja. Kmalu sem zagledal jezdec: bil je general. Videl je prepad na strani, mene s puško pred seboj, in je strašno zaledil. Še skoraj v diru, se je vrgel s konja in skočil v zarez. Lahko bi ga ustrelili, toda hotel sem ga imeti živega. Tu sta prišla tudi najprej Winnetou in potem Kolma Puči, ki sta, kakor jaz, vstavila konja.

"Tam gori je šel!" sem zaklical. "Za njim, za njim!"

"To je Devils-head," je odgovorila Kolma Puči. "Tu ni drugega pota, kakor je ta. Naš je!"

Sedaj smo morali plezati kakor divje koze. General ni bil daleč pred nami. Ker ga je zadrevala puška, jo je vrgel proč. Jaz sem vzel le kratkocevko seboj, medvedomorko sem pa pustil spodaj. Tako smo plezali vedno višje in višje. Razpoka je postala ožja in se je končala tam, kjer je vodil ozek kamnen greben v stran. Po tem je plezal general naprej; jaz sem mu sledil, dasi se mi je skoraj zvrtil v glavi. Greben je bil nekako v sredi pretrgan; tu se je šlo za skoraj poldrugi

meter dolg skok. Begunec se ga je drznil v strahu podvzeti. Res je tudi prišel na drugo stran. Toda skala, na katero je skočil, se je utrjala pod njim in zbruhela z generalom v globočino. Takoj sem se obrnil.

"Vrnite se; padel je v globočino!" sem jima zaklical. Vrnili smo se z enako naglievo. Prišedši dolu, smo skočili na konje in oddirjali. Kmalu smo zagledali ostale tovariše. Stali so poleg kupa nagromadenega skalovja. Kamen je odtrgal še druge, večje, pod največjim pa, ki je bil gotovo stiri deset centov težak, je ležal general. Gorenje tele je bilo prosto: spodnja polovica je pa ležala pod kamnom, in bila seveda popolnoma zmečkana. Sedaj še ni enil bolečin, ker je izgubil zavest.

"Sveti nebesa!" sem vzkliknil. "Ravno tako, kakor Old Wabble! Spodnje truplo mu je zdrobilo!"

"In tukaj! Poglejte!"

"In tukaj! Poglejte sem!" je rekla Kolma Puči, ter pokazala na kamenito steno. "Kaj vidite tu? Kaj je začrtaла v skalo moja roka?"

Videli smo razne podobe, med njimi križi, in pod tem je bilo napisano: Na tem mestu je bil umorjen padre Diterico p. ol. B. vsled naščevanja nad svojim bratom E. B. Spodaj je bilo solnce s začetnino črkama E. B. Mrzlo me je spretelalo po hrbitu. Vprašal sem Kolma Puči:

"Ali je to grob?"

"Da. Ta podpis je moje ime E. B. Emily je nameč moje kristjansko ime. Ta mož leži ravno na grobu mojega brata, ravno tam, kjer me je takrat privezel, in kjer sem v boju izgubila poročni prstan."

"Poročni prstan? Ali je ta?"

Potegnil sem prstan s prsta in ga ji podal. Pogledala ga je, prebrašal posavo notri in veselo vzkliknila:

"E. B. VIII. 1842. Moj prstan je, zopet ga imam! Kje ste ga pa dobili, Mr. Shatterhand?"

"General ga je izgubil, ko je dobil na Helmersovi farmi ob robu Llana estacado petdeset palic."

"Kaksen slučaj!"

"Tu ne more biti niti govora o kakem slučaju," je rekla Old Surehand. "Kdor ne pride do spoznanja, da je res Bog, in kdo se ni naučil tukaj verovati in moliti, je za večno izgubljen! Že dolgo dolgo let nisem veroval in molil; sedaj sem se pa spet naučil."

"Plačelo tudi ne bode izstalo," sem rekla. "Povejte mi enkrat odkrito, odkdaj niste več molili!"

"Odškar mi je pripravoval moj krušni oči Wallace, kaj se je zgodilo z mojo rodbino. Od tedaj isčem svojo mater, brata in sestro."

"In zakaj ste prišli sem?"

"Pri Wallaceju je bilo zame oddano pismo, v katerem me je neločno dan sestindvajsetega septembra povabil k Devils-headu; toda nikomur ne bi smel o tem kaj omeniti."

"Pismo je napisal general. Spoznal vas je v Llani, in poizvedoval za vami. Hotel vas je ugonobiti; zvabil vas je sem, najbrž zato, da bi vas umoril."

"Ta general? Kaj pa ima opraviti s to stvarjo?"

"General je Dan Etters, katerega isčete."

"Dan Etters — — ! Da bi bilo to res..."

"Da. Tako vam morem tudi dokazati. Saj imate vendar dobre oči. Poglejte mu v usta! Siroko odprta jih imam, in tukaj — — !" Segel sem generalu v usta in potegnil umetno narejeno zobje vunu.

"To so ponarejeni zobje," sem nadaljeval. "Ali vidite sedaj vrzelj?"

Kaksno začudenje je nastalo sedaj! Toda da bi prišli do besede, nisem pripustil, ampak sem govoril naprej:

"Goveril sem o tem, da ne izostane povračilo za vašo izpreobrnitev. Vi se imenujete Leo Bender, in tukaj je vaša mati."

Temu sledčega prizora ni mogoče popisati. Drenjali so se okoli

mene, me izpraševali, pritisnili nase — — zbežal sem in izostal, dokler nisem uslušal strašnega, dolgo zategnjenega kriča, ki me je prisabil nazaj. Dan Etters se je vrnila zavest, in sedaj je začel še bolj kričati, kakor pred nedavno Old Wabble. Z njim ni bilo mogoče govoriti, ker ni hotel poslušati. Samo rjul je ne kakor lev, ampak kakor čreda divjih zveri. Tega nismo mogli prenesti. Pomagati mu ni bilo mogoče, ker je izključeno, da bi dvignili skalo in ga rešili izpod nje. Umreti je moral tam, kjer je ležal sedaj, na prizorišču njezinskega zločinka. Pozneje, ko ga nismo več slišali, smo se vrnili k njemu. Trdno je tiščal zobe skupaj, in nas gledal z naravnostivim očmi.

"Dan Etters, ali me slišite?" sem ga vprašal.

"Old Shatterhand! — Boditi proklet!" je odgovoril.

"Ali: imate kako željo?"

"Prokleti bodti na večne čase, pes!"

"Smrt se vam bliža. Molil bi z vami!"

"Molil? Hahahaha! Ali nočes rajše — — — ?"

Bilo je strašno, nečloveško, kar je sedaj rekel!

Kljub temu sem ga izpraševal naprej; drugi so ga prosili in siliči vanj. Toda v odgovor smo dobivali le kletvice. Da ne slišimo najstrašnejšega, smo se odstranili. Tu je zopet začel kričati. Kakšne holenje rojake, kadar je večno prestati, da je tako rjul! In kljub temu ni hotel pokazati zanesljiva.

Odški smo od njega tako daleč, da nismo mogli slišati njegovega rojjenja. Tam smo si potem pripovedovali naše doživljaje, cel večji celo noč; o čem, si je lahko misliti. Saj je bilo staviti Se mnogo vprašani, marsikaj nam je bilo še ugankinja; toda oni, ki bi jih znali rešiti in odgovoriti nanjo, je bil dovolj zloben, da je trdrovratno molčal. Dan Etters namreč. Zvečer v ponoči smo do včetve lekle in porogljiv smeh. Celo tega ni dopustil, da bi ga okrepčali z vodo; ko sem poskušil to storiti, mi je pljunil v obraz. Potem je rjovel in kričal dalj časa, dokler ga nismo nasi: zjuril in mrtve. Umrl ni kot človek, ampak kot — kot — kot manjka mi vsake primere; noben pes, nobena živila ne more tako končati, kakor je on. Old Wabble je bil angelj napram njemu. Pustili smo ga ležati, kakor je ležal, in navališči kamnov nam. Ali more biti Bog milostljiv njegovi duši? Mogoče vendar — — — !

\* \* \*

In konec, dragi bralec? Vem, da bi rad ob širno poročilo o vsaki teh osebi, toda o tem pripovedujem v enem naslednjih zvezkov. Samo z ozirom na Tokbela to moram pomiriti. Njena blaznost je prešla v tisoč melancolijo, drugače pa je bila duševno popolnoma zdrava. Njena duša je bila zopet pri njej!"

(Konec tretjega in zadnjega zvezka.)

**VAŽNO ZA VSEKEGA SLOVENCA!**

Vsek potnik, kteri potuje skozi New York bodisi v staru kraj ali pa iz starega kraja naj obiše PRVI SLOVENSKO-HRVATSKI

**HOTEL AUGUST BACH,**145 Washington St., New York  
Corner Cedar St.

Na razpolago so vedno čiste sobe in dobra domača hrana po nizkih cenah

Iščem svojega bratrance, doma je iz vasi Strmica. Pred dvema letoma se je nahajal nekje v državi